



PRAVIDLA VOLEJBALU

2025-2028

Schváleno 39. kongresem FIVB 2024

Uplatněná ve všech soutěžích ČVS od 1. 7. 2025

OBSAH

CHARAKTERISTIKA HRY	6
ČÁST 1 FILOZOFIE PRAVIDEL A ROZHODOVÁNÍ	7
PŘEDSTAVENÍ	7
TEXT PRAVIDEL.....	7
ROZHODČÍ V RÁMCI TOHOTO SYSTÉMU	8
ČÁST 2 ODDÍL 1: HRA.....	9
KAPITOLA 1 ZAŘÍZENÍ A VYBAVENÍ	9
1 HRACÍ PLOCHA	9
1.1 ROZMĚRY	9
1.2 HRACÍ POVRCH.....	9
1.3 ČÁRY NA HŘIŠTI ČÁRY NA HŘIŠTI	9
1.4 ZÓNY A PROSTORY	10
1.5 TEPLOTA.....	10
1.6 OSVĚTLENÍ	11
2 SÍŤ A SLOUPKY	11
2.1 VÝŠKA SÍŤE	11
2.2 STRUKTURA.....	11
2.3 POSTRANNÍ PÁSKY	11
2.4 ANTÉNKY.....	11
2.5 SLOUPKY	12
3 MÍČE	12
3.1 PARAMETRY	12
3.2 JEDNOTNOST MÍČŮ.....	12
3.3 SYSTÉM PODÁVÁNÍ MÍČŮ	12
KAPITOLA 2 ÚČASTNÍCI	13
4 DRUŽSTVO	13
4.1 SLOŽENÍ DRUŽSTVA.....	13
4.2 UMÍSTĚNÍ DRUŽSTVA.....	13
4.3 VÝSTROJ	14
4.4 ZMĚNY VE VÝSTROJI	14
4.5 ZAKÁZANÉ PŘEDMĚTY	14
5 VEDENÍ DRUŽSTVA	15
5.1 KAPITÁN DRUŽSTVA	15
5.2 TRENÉR	15
5.3 ASISTENT TRENÉRA.....	16
KAPITOLA 3 USPOŘÁDÁNÍ HRY	16
6 ZISK BODU, VÍTĚZSTVÍ V SETU A V UTKÁNÍ.....	16
6.1 ZISK BODU.....	16
6.2 VÍTĚZSTVÍ V SETU.....	17
6.3 VÍTĚZSTVÍ V UTKÁNÍ.....	17
7 STRUKTURA HRY	17
7.1 LOSOVÁNÍ	17
7.2 OFICIÁLNÍ ROZCVIČENÍ.....	18
7.3 SESTAVA DRUŽSTVA	18
7.4 SESTAVA DRUŽSTVA	19
7.5 CHYBA V POSTAVENÍ	19
7.6 POŘADÍ POSTUPU	20

7.7	CHYBA V POŘADÍ POSTUPU	20
KAPITOLA 4 ČINNOSTI VE HŘE		21
8	SITUACE VE HŘE	21
8.1	MÍČ VE HŘE	21
8.3	MÍČ V HŘÍŠTI	21
8.4	MÍČ „MIMO“	21
9	HRA MÍČEM	21
9.1	ODBITÍ DRUŽSTVA	21
9.2	SOUČASNÉ DOTEKY	22
9.3	ODBITÍ S DOPOMOCÍ	22
9.4	CHARAKTERISTIKY ODBITÍ	22
10	MÍČ NA SÍTI	23
10.1	PŘELET MÍČE PŘES SÍŤ	23
10.2	MÍČ, KTERÝ SE DOTKNE SÍŤE	23
11	HRÁČ U SÍŤE	23
11.1	PŘESÁHNUTÍ PŘES SÍŤ	23
11.2	PRONIKNUTÍ POD SÍŤÍ	23
11.3	DOTEK SÍŤE	24
11.4	CHYBY HRÁČE U SÍŤE	24
12	PODÁNÍ	25
12.1	PRVNÍ PODÁNÍ V SETU	25
12.2	POŘADÍ POSTUPU NA PODÁNÍ	25
12.3	POVOLENÍ PODÁNÍ	25
12.4	PROVEDENÍ PODÁNÍ	25
12.5	CLONĚNÍ	25
12.6	CHYBY USKUTEČNĚNÉ V PRŮBĚHU PODÁNÍ	26
12.7	CHYBY PŘI PODÁNÍ A V POSTAVENÍ	26
13	ÚTOČNÝ ÚDER	26
13.1	CHARAKTERISTIKA ÚTOČNÉHO ÚDERU	26
13.2	OMEZENÍ ÚTOČNÉHO ÚDERU	27
13.3	CHYBY PŘI ÚTOČNÉM ÚDERU	27
14	BLOK	27
14.1	BLOKOVÁNÍ	27
14.2	DOTEK BLOKU	28
14.4	BLOK A ODBITÍ DRUŽSTVA	28
14.5	BLOKOVÁNÍ PODÁNÍ	28
14.6	CHYBY BLOKOVÁNÍ	28
KAPITOLA 5 PŘERUŠENÍ, ZDRŽOVÁNÍ A PŘESTÁVKY		28
15	PŘERUŠENÍ	28
15.1	POČET ŘÁDNÝCH PŘERUŠENÍ HRY	28
15.2	POSLOUPNOST ŘÁDNÝCH PŘERUŠENÍ HRY	29
15.3	ŽÁDOST O ŘÁDNÁ PŘERUŠENÍ HRY	29
15.4	ODDECHOVÉ ČASY	29
15.5	STŘÍDÁNÍ	29
15.6	OMEZENÍ STŘÍDÁNÍ	29
15.7	VYJÍMEČNÉ STŘÍDÁNÍ	30
15.8	STŘÍDÁNÍ PŘI VYLOUČENÍ NEBO DISKVALIFIKACI	30
15.9	NEDOVOLENÉ STŘÍDÁNÍ	30
15.11	NEOPRÁVNĚNÉ ŽÁDOSTI	31

16	ZDRŽOVÁNÍ HRY	32
16.1	ZPŮSOBY ZDRŽOVÁNÍ	32
17	VÝJIMEČNÁ PŘERUŠENÍ HRY	32
17.1	ZRANĚNÍ/ZDRAVOTNÍ INDISPOZICE	32
17.2	VNĚJŠÍ ZÁSAH	32
17.3	PRODLOUŽENÁ PŘERUŠENÍ	32
18	PŘESTÁVKY A VÝMĚNA POLÍ	33
18.1	PŘESTÁVKY	33
18.2	VÝMĚNA POLÍ	33
KAPITOLA 6 HRÁČ LIBERO		33
19	HRÁČ LIBERO	33
19.1	URČENÍ LIBERA	33
19.2	VÝSTROJ	34
19.3	ČINNOSTI TÝKAJÍCÍ SE LIBERA	34
19.4	URČENÍ NOVÉHO LIBERA	35
19.5	SHRNUTÍ	36
KAPITOLA 7 CHOVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ		37
20	POŽADAVKY NA CHOVÁNÍ	37
20.1	SPORTOVNÍ CHOVÁNÍ	37
20.2	FAIR PLAY	37
21	NEVHODNÉ CHOVÁNÍ A SANKCE	37
21.1	MÍRNĚ NEVHODNÉ CHOVÁNÍ	37
21.2	NEVHODNÉ CHOVÁNÍ VEDOUcí K SANKCÍM	37
21.3	STUPNICE SANKCÍ	38
21.6	PŘEHLED NEVHODNÉHO CHOVÁNÍ A KARET	39
KAPITOLA 8 ROZHODČÍ		39
22	SBOR ROZHODČÍCH A PROCEDURY	39
22.1	SLOŽENÍ	39
22.2	PROCEDURY	39
23	PRVNÍ ROZHODČÍ	40
23.1	UMÍSTĚNÍ	40
23.2	PRAVOMOC	40
23.3	ODPOVĚDNOSTI	41
24	DRUHÝ ROZHODČÍ	42
24.1	UMÍSTĚNÍ	42
24.2	PRAVOMOC	42
24.3	ODPOVĚDNOSTI	42
25	VIDEO ROZHODČÍ	43
25.1	UMÍSTĚNÍ	43
25.2	ODPOVĚDNOSTI	43
26	REZERVNÍ ROZHODČÍ	43
26.1	UMÍSTĚNÍ	43
26.2	ODPOVĚDNOSTI	43
27	ZAPISOVATEL	44
27.1	UMÍSTĚNÍ	44
27.2	ODPOVĚDNOSTI	44

28	ASISTENT ZAPISOVATELE	45
28.1	UMÍSTĚNÍ.....	45
28.2	ODPOVĚDNOSTI.....	45
29	ČÁROVÍ ROZHODČÍ.....	46
29.1	UMÍSTĚNÍ.....	46
29.2	ODPOVĚDNOSTI.....	46
30	OFICIÁLNÍ ZNAMENÍ	46
30.1	ZNAMENÍ ROZHODČÍCH RUKAMA	46
30.2	ZNAMENÍ ČÁROVÝCH ROZHODČÍCH PRAPORKEM.....	46

CHARAKTERISTIKA HRY

Volejbal je sport hraný dvěma družstvy na hřišti rozděleném sítí. Existují různé verze přizpůsobené různým vnějším podmínkám tak, aby jejich rozmanitost umožnila účast každému.

Účelem hry je poslat míč přes síť na zem do pole soupeře a zabránit soupeřově snaze o totéž. Družstvo má právo na tři odbití (a to i po doteku bloku), aby vrátilo míč k soupeři.

Míč je uveden do hry podáním: udeřen podávajícím přes síť k soupeři. Rozehra pokračuje tak dlouho, dokud se míč nedotkne hřiště, není mimo nebo se družstvu nepodaří vrátit jej povoleným způsobem.

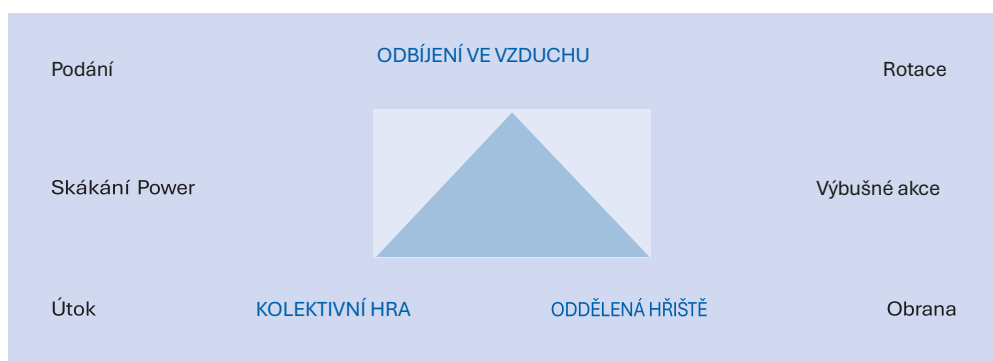
Ve volejbalu družstvo, které vyhraje rozehru, získává bod (Rally Point Systém – bodování bez ztrát). Když přijímající družstvo vyhraje rozehru, získá bod, právo podávat a hráči tohoto družstva postoupí o jedno postavení ve směru pochybu hodinových ručiček.

ČÁST 1

FILOZOFIE PRAVIDEL A ROZHODOVÁNÍ

PŘEDSTAVENÍ

Volejbal je podle všech měřítek jedním z nejlepších sportů na světě – má více přidružených federací, větší sledovanost v televizi, více sledujících na sociálních sítích, větší počet registrovaných a rekreačních hráčů, než téměř jakýkoliv jiný sport. Zároveň má image, která je dynamická, jasná a pestrá a zároveň kombinuje vysoce soutěživý sport a zábavu na vysoké úrovni.



William Morgan, tvůrce hry, by ji i dnes poznal, protože volejbal si v průběhu let zachoval určité charakteristické a základní prvky. Některé z nich sdílí s jinými síťovými/míčovými/raketovými hrami: – Podání – Rotace (střídání na podání) – Útok – Obrana – hráči mohou hrát u sítě i v zadní části hřiště. Ale sport se posunul dál. Je výbušný, velkolepý, rychlý a plynulý, atletičtí hráči předvádí senzační věci na kurtu před plnými halami.

Volejbal je navíc mezi síťovými hrami jedinečný v tom, že míč je v neustálém letu – létající míč – a umožňuje každému družstvu určitou míru vlastních přihrávek před vrácením soupeři, čímž dochází ke střídání držení míče, a tím jsou vytvořeny rovné příležitosti k získání bodů.

V posledních letech udělala FIVB velký pokrok v přizpůsobení hry modernímu publiku, uvolnila pravidla pro hru s míčem, zavedla až dva specializované hráče „libera“, zavedla technologii pomocí systému Video Challenge System, který spravedlivě posuzuje sporné situace a povzbuzuje politiku, která podporuje plynulou hru, aby bavila veřejnost jak na hřišti, tak u televizních obrazovek.

TEXT PRAVIDEL

Tento text je zaměřen na širokou volejbalovou veřejnost – hráče, trenéry, rozhodčí, diváky, komentátory a další – protože porozumění pravidlům umožňuje lepší hru a osobní uspokojení – trenéři mohou vytvářet lepší týmovou strukturu a taktiku, tím dávají hráčům možnost naplno ukázat své dovednosti, a porozumění vztahu mezi psanými pravidly a skutečnými akcemi na hřišti umožňuje rozhodčím činit lepší rozhodnutí.

Volejbal je jak rekreační, tak i soutěžní. Rekreační sport zasahuje lidského ducha a podporuje „zábavu“ a zdravý život. Soutěžní volejbal umožňuje lidem prokázat ty nejlepší schopnosti, kreativitu, svobodu projevu a bojovného ducha. Pravidla jsou navržena a strukturována tak, aby umožnila všem těmto aspektům vzkvétat.

ROZHODČÍ V RÁMCI TOHOTO SYSTÉMU

Podstata dobrého rozhodčího spočívá v jeho férovosti, spravedlnosti a důslednosti (jeho pozice uprostřed obou hřišť je symbolem rovnováhy). To umožňuje hráčům důvěřovat rozhodování rozhodčího. Rozhodčí by měl být spíše zprostředkovatel než kontrolor, dirigent orchestru než diktátor, dobrý propagátor spíše než ten, kdo účinně trestá.

Porozuměním důvodu, proč bylo pravidlo napsáno a jasnou představou o jeho účelu v rámci „show“, se rozhodčí stává velkou součástí celkově úspěšné inscenace, přičemž zůstává převážně v pozadí a zasahuje pouze v případě potřeby. Dá se říci, že dobrý rozhodčí využije pravidla k tomu, aby hra byla pro všechny zúčastněné naplňujícím zážitkem.

Pro ty, kdo dočetli až sem, pohlížejte na následující pravidla jako na současný stav vývoje této skvělé hry, ale nezapomínejte, že těch pár předchozích odstavců může být stejně důležitých pro Vaše vlastní postavení ve sportu

Zapoj se !

Udrž míč v letu !

Rozuměj hře!

ČÁST 2

ODDÍL 1: HRA

KAPITOLA 1

ZAŘÍZENÍ A VYBAVENÍ

1 HRACÍ PLOCHA

Hrací plocha zahrnuje hřiště a volnou zónu, která musí být pravoúhlá a symetrická.

1.1, D1a, D1b1.1 ROZMĚRY **D2**

Hřiště je obdélník o rozměrech 18 x 9 m obklopený volnou zónou, která je na všech stranách minimálně 3 m široká.

Volný hrací prostor je prostor nad hrací plochou, který je bez jakýchkoliv překážek. Volný hrací prostor je vysoký minimálně 7 m od povrchu hrací plochy.

Pro všechny světové a oficiální soutěže FIVB musí měřit volná zóna 5 m od postranních a 6,5 m od koncových čar. Volný hrací prostor je vysoký 12,5 m od povrchu hrací plochy.

1.2 HRACÍ POVRCH

1.2.1 Povrch musí být plochý, vodorovný a jednolitý. Nesmí pro hráče představovat jakékoliv nebezpečí zranění. Je zakázáno hrát na hrubých nebo kluzkých površích.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je povolen pouze dřevěný nebo syntetický povrch. Každý povrch musí být předem schválen FIVB.

1.2.2 V halách musí být povrch hřiště světlé barvy.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je pro čáry požadována bílá barva. Pro hřiště a volnou zónu jsou požadovány různé barvy, od sebe odlišné. Hřiště může mít barevně odlišnou přední a zadní zónu. 1.1, 1.3

1.2.3 Na venkovních hřištích je povolen sklon 5 mm na 1 m pro drenáž. Čáry hřiště z pevného materiálu jsou zakázány. **1.3**

1.3 ČÁRY NA HŘIŠTI ČÁRY NA HŘIŠTI **D2**

1.3.1 Všechny čáry jsou 5 cm široké. Jejich barva musí být světlá a rozdílná od povrchu hrací plochy i od všech ostatních čar. **1.2.2**

1.3.2 Čáry vymezující hřiště

Hřiště je vymezeno dvěma postranními a dvěma koncovými čarami. Jak postranní, tak koncové čáry jsou vyznačeny uvnitř rozměrů hřiště. **1.1**

1.3.3 Střední čára

Osa střední čáry rozděluje hřiště na dvě stejná pole, každé o rozměrech 9 x 9 m, avšak celá šíře střední čáry je považována za součást obou polí. Tato čára prochází pod sítí od jedné postranní čáry k druhé. **D2**

1.3.4 Útočná čára

V každém poli je útočná čára, jejíž zadní okraj je veden 3 m od osy střední čáry a označuje přední zónu. **1.3.3, 1.4.1**

Pro všechny světové a oficiální soutěže FIVB je útočná čára od postranních čar prodloužena připojením přerušovaných čar, a to pěti 15 cm dlouhými čarami o šířce 5 cm, vzdálenými od sebe 20 cm do celkové délky 1,75 m. D2

1.4 ZÓNY A PROSTORY D1b, D2

1.4.1 Přední zóna **19.1.4, 23.3.2.3e, D2**

Přední zóna každého pole je vymezena osou střední čáry a zadním okrajem útočné čáry. **1.3.3, 1.3.4, 19.3.1.4, 23.3.2.3e**

Za přední zónu je považováno i její prodloužení od postranní čáry až do konce volné zóny. **1.1, 1.3.2**

1.4.2 Zóna podání

Zóna podání je 9 m široká plocha za oběma koncovými čarami.

Po stranách je vymezena dvěma krátkými čarami o délce 15 cm, vyznačenými 20 cm za koncovou čarou jako prodloužení obou postranních čar. Obě krátké čáry jsou součástí šíře zóny podání. **1.3.2, 12, D1b**

Hloubka zóny podání je vymezena koncem volné zóny. **1.1**

1.4.3 Zóna střídání

Zóna střídání je vymezena prodloužením obou postranních čar až ke stolku zapisovatele. **1.3.4, 15.10.1, D1b**

1.4.4 Zóna výměny libera

Zóna výměny libera je část volné zóny na straně lavičky družstva, vymezené prodloužením útočné čáry až ke koncové. **19.3.2.7, D1b**

1.4.5 Prostor pro rozcvičení

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB jsou prostory pro rozcvičení, o velikosti přibližně 3 x 3 m, umístěny v obou rozích na straně hráčských laviček mimo volnou zónu, kde nebudou bránit divákům ve výhledu nebo alternativně za lavičkou družstva, pokud tam jsou tribuny výše než 2,5 m nad povrchem. 24.2.5, D1a, D1b

1.5 TEPLOTA

Nejnižší teplota nesmí klesnout pod 10° C (50° F).

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB určí maximální teplotu Technický delegát FIVB pro dané utkání.

1.6 OSVĚTLENÍ

Osvětlení nesmí být nižší, než 300 luxů. **1**

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB by nemělo být osvětlení hrací plochy nižší, než 2000 luxů, měřeno ve výšce 1 m nad povrchem hrací plochy.

2 SÍŤ A SLOUPKY D3

2.1 VÝŠKA SÍŤE

2.1.1 Síť je umístěna svisle nad střední čarou a její horní okraj je ve výšce 2,43 m pro muže a 2,24 m pro ženy. **1.3.3, 2.1.2**

2.1.2 Výška se měří ve středu hřiště. Výška sítě (nad oběma postranními čarami) musí být přesně stejná a nesmí převýšit stanovenou výšku o více, než 2 cm. **1.1, 1.3.2, 2.1.1**

2.2 STRUKTURA

Síť je 1 m široká (± 3 cm) a 9,5 až 10 m dlouhá (přesahující na každé straně za postranní pásy o 25 až 50 cm), zhotovena z černých čtvercových ok o straně 10 cm. **D3**

Pro světové a oficiální soutěže FIVB, ve spojení se specifickými soutěžními předpisy, může být velikost ok upravena tak, aby usnadnila použití reklamy v souladu s marketingovými dohodami.

Na jejím horním okraji je umístěna vodorovná páska, široká 7 cm, zhotovená ze zdvojeného bílého plátna a přiřítá po celé své délce. Každý konec této pásy má otvor, jímž prochází provaz upevňující pásku ke sloupkům tak, aby byl její horní okraj napnutý.

Uvnitř pásy je pružné lanko upínající síť ke sloupkům a udržující její horní okraj napnutý.

Na spodním okraji sítě je umístěna další vodorovná páska, široká 5 cm, podobná pásce na horním okraji, skrze ni je provlečen provaz. Tento provaz upevňuje síť ke sloupkům a udržuje tak spodní okraj sítě napnutý.

2.3 POSTRANNÍ PÁSKY

Dvě bílé pásy jsou upevněny svisle k síti a umístěny přímo nad každou postranní čarou. **1.3.2, D3**

Jsou 5 cm široké, 1 m dlouhé a jsou považovány za součást sítě.

2.4 ANTÉNKY

Anténka je ohebná tyčka dlouhá 1,80 m, o průměru 10 mm, zhotovená ze sklolaminátu nebo podobného materiálu.

Anténka je upevněná na vnějším okraji každé postranní pásy. Anténky jsou umístěny na opačných stranách sítě. **2.3, D3**

Horních 80 cm každé anténky převyšuje síť a je označeno 10 cm širokými pruhy kontrastních barev, přednostně červené a bílé.

Anténky jsou považovány za součást sítě a ohraničují bočně prostor přeletu. **10.1.1, D3, D5a, D5b**

2.5 SLOUPKY

- 2.5.1 Sloupky, na kterých je síť připevněna, jsou umístěny ve vzdálenosti 0,5 -1,0 m na vnější straně od postranních čar. Jsou vysoké 2,55 m a přednostně nastavitelné. **D3**

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB jsou sloupky upevňující síť umístěny ve vzdálenosti 1 m od postranních čar a musí být měkce ochráněny.

- 2.5.2 Sloupky jsou zaoblené a hladké, zapuštěné do země bez upevňovacích lan. Na sloupcích nesmí být žádná nebezpečná nebo překážející zařízení.

2.6 DOPLŇKOVÉ VYBAVENÍ

Veškeré doplňkové vybavení je určováno směrnicemi FIVB.

3 MÍČE

3.1 PARAMETRY

Míč musí být kulatý, s povrchovou vrstvou zhotovenou z měkké kůže nebo ze syntetické kůže a uvnitř s duší z gumy nebo jiného podobného materiálu.

Jeho barva může být jednotně světlá nebo kombinací barev.

Syntetická kůže a barevné kombinace míčů, používaných v oficiálních mezinárodních soutěžích, musí odpovídat parametrům FIVB.

Jeho obvod je 65-67 cm a jeho váha je 260-280 g.

Jeho vnitřní tlak je 0,300 to 0,325 kg/cm² (4,26 až 4,61 psi; 294,3 až 318,82 mbar nebo hPa).

3.2 JEDNOTNOST MÍČŮ

Všechny míče použité v utkání musí být jednotné, co se týká jejich obvodu, váhy, tlaku, typu barvy apod. **3.1**

Všechny světové a oficiální soutěže FIVB, jakož i národní nebo ligová mistrovství, se musí hrát s míči schválenými FIVB, pokud není s FIVB dohodnuto jinak.

3.3 SYSTÉM PODÁVÁNÍ MÍČŮ

Všechny světové a oficiální soutěže FIVB musí být použito pět míčů. V tomto případě je šest podavačů míčů umístěných po jednom v každém rohu volné zóny a za každým rozhodčím. D10

KAPITOLA 2

ÚČASTNÍCI

4 DRUŽSTVO**4.1 SLOŽENÍ DRUŽSTVA****4.1.1 Pro utkání může být družstvo složeno nejvýše ze 14 hráčů, plus 5.2, 5.3**

- skupina trenérů: jeden trenér a **maximálně dva asistenti trenéra**,
- lékařské zabezpečení: **jeden fyzioterapeut** a jeden lékař.

Výška se měří ve středu hřiště. Výška sítě (nad oběma postranními čarami) musí být přesně stejná a nesmí převýšit stanovenou výšku o více, než 2 cm.

Pouze tito členové družstva, zapsaní do zápisu o utkání, mohou oprávněně vstupovat do soutěžního/kontrolovaného prostoru a účastnit se oficiálního rozcvičení a utkání.

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB kategorie dospělých:

Může být do zápisu o utkání zaznamenáno až 14 hráčů, kteří mohou nastoupit do utkání.

Trenér družstva určuje maximálně pět ostatních členů družstva (včetně sebe) na lavičce družstva, musí však být uvedeni v zápise o utkání a registrování na formuláři O-2(bis).

Manažer družstva nebo týmový novinář nesmí sedět na lavičce ani za lavičkou v kontrolovaném prostoru.

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB musí být lékař družstva a terapeut družstva součástí delegace a předem akreditováni u FIVB. Pokud však ve světových a oficiálních soutěžích FIVB, v kategorii dospělých, nejsou zahrnuti mezi ostatní členy družstva na lavičce, musí sedět ve vymezeném prostoru uvnitř soutěžního/kontrolovaného prostoru nebo sedět na vyhrazeném místě dle specifické příručky pro danou soutěž a mohou zasáhnout pouze tehdy, jestliže jsou pozváni rozhodčími poskytnout hráčům první pomoc. Terapeut družstva (i když není na lavičce) může asistovat v průběhu rozcvičení až do začátku tzv. oficiální rozvíčky. D1a, 7.2.1

Oficiální vykonávací pokyny pro každou soutěž je možné najít ve Specifické příručce dané soutěže.

4.1.2 Jeden z hráčů je kapitánem družstva a musí být označen v zápise o utkání. 5.1**4.1.3 Pouze hráči zapsaní do zápisu o utkání mohou vstoupit do hřiště a hrát. Jakmile byl již zápis o utkání (sestava družstva pro elektronický zápis o utkání) podepsán trenérem a kapitánem družstva, nelze zapsané hráče měnit. 1, 4.1.1, 5.1.1, 5.2.2****4.2 UMÍSTĚNÍ DRUŽSTVA****4.2.1 Hráči, kteří nehrají, sedí buď na lavičce družstva, nebo jsou ve svém prostoru pro rozcvičení. Trenér a další členové družstva sedí na lavičce, ale mohou ji dočasně opustit. 1.4.5, 5.2.3, 7.3.3**

Lavičky pro družstva jsou umístěny vedle stolku zapisovatele mimo volnou zónu. **D1a, D1b**

- 4.2.2 Pouze členům družstva je dovoleno vstoupit na hrací plochu, sedět na lavičce v průběhu utkání a účastnit se oficiálního rozcvičení. **4.1.1, 7,2**
- 4.2.3 Hráči, kteří nehrají, se bez míčů mohou rozcvičovat takto:
 - 4.2.3.1 v průběhu hry: v prostorách pro rozcvičení; **1.4.5, D1a, D1b**
 - 4.2.3.2 v průběhu oddechových časů: ve volné zóně za svým polem. **1.3.3, 15.4**
- 4.2.4 V průběhu přestávek mezi sety mohou hráči při rozcvičení uvnitř jejich vlastní volné zóny použít míče. **18.1**

4.3 VÝSTROJ

Výstroj hráče se skládá z dresu, trenýrek, ponožek (úbor) a sportovní obuvi.

- 4.3.1 Barva a provedení dresu, trenýrek a ponožek celého družstva musí být jednotné (*vyjma liber*). Úbory musí být čisté. **4.1, 19.2**
- 4.3.2 Obuv musí být lehká a pružná s gumovou nebo kompozitní podrážkou bez podpatků
- 4.3.3 Dresy hráčů musí být číslovány od 1 do 20. **4.3.3.2**

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB kategorie dospělých, ve které se využívá širší hráčský kádr, je možné zvýšit počet čísel.

- 4.3.3.1 Číslo musí být umístěno uprostřed přední i zadní strany dresu. Barva a jasnost čísel musí být kontrastní k barvě a jasnosti dresu.
- 4.3.3.2 Číslo musí být vysoká minimálně 15 cm na prsou a 20 cm na zádech. Páska tvořící číslo musí být minimálně 2 cm široká.
- 4.3.4 Kapitán družstva musí mít na svém dresu pásku 8 x 2 cm, která podtrhuje číslo na prsou. **5.1**
- 4.3.5 Je zakázáno nosit výstroj odlišné barvy od výstroje ostatních hráčů (*vyjma liber*) a/nebo bez oficiálního očíslování. **19.2**

4.4 ZMĚNY VE VÝSTROJI

První rozhodčí může povolit jednomu nebo více hráčům: **23**

- 4.4.1 hrát bos(i);
- 4.4.2 vyměnit si mokré nebo poškozený úbor v přestávce mezi sety nebo po vystřídání pod podmínkou, že barva, provedení a číslo nového úboru jsou stejné; **4.3, 15.5**
- 4.4.3 v chladném počasí hrát v teplákových soupravách pod podmínkou, že jsou pro celé družstvo stejné barvy i provedení (*vyjma liber*) a řádně očíslovány v souladu s pravidlem 4.3.3. **4.1.1, 19.2**

4.5 ZAKÁZANÉ PŘEDMĚTY

- 4.5.1 Je zakázáno nosit předměty, které mohou způsobit zranění nebo uměle přinést hráčům výhodu.
- 4.5.2 Hráči mohou na vlastní zodpovědnost nosit brýle nebo kontaktní čočky.
- 4.5.3 Kompresní pomůcky (polstrované ochrany proti zranění) mohou být nošeny na ochranu nebo podporu.

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB kategorie dospělých, musí být toto vybavení stejné barvy jako odpovídající součást výstroje. Lze použít černé, bílé nebo neutrální barvy za předpokladu, že budou u všech hráčů stejné barvy.

5 VEDENÍ DRUŽSTVA

Jak kapitán, tak i trenér družstva jsou odpovědní za chování a kázeň členů svého družstva. **20**

Libera mohou být kapitánem družstva nebo kapitánem ve hře.

5.1 KAPITÁN DRUŽSTVA

5.1.1 **PŘED UTKÁNÍM**, kapitán družstva zastupuje své družstvo při losování a následně popisuje zápis o utkání. **7.1, 25.2.1.1**

5.1.2 **V PRŮBĚHU UTKÁNÍ**, je-li kapitán družstva na hřišti, je kapitánem ve hře. Není-li kapitán družstva na hřišti, trenér nebo sám kapitán musí určit jiného hráče na hřišti, který bude plnit funkci kapitána ve hře. Tento kapitán ve hře plní své povinnosti, dokud není vystřídán, dokud se nevrátí na hřiště kapitán družstva nebo do konce setu. **15.2.1**

Je-li míč mimo hru, je pouze kapitán ve hře oprávněn hovořit s rozhodčími: **8.2**

5.1.2.1 požadovat vysvětlení o použití nebo výkladu pravidel a také tlumočit požadavky či dotazy svých členů družstva. Pokud kapitán ve hře s vysvětlením prvního rozhodčího nesouhlasí, může se rozhodnout protestovat proti takovému rozhodnutí a okamžitě prvního rozhodčího upozornit, že si vyhrazuje právo zaznamenat do zápisu o utkání na konci utkání oficiální protest; **23.2.4**

5.1.2.2 žádat povolení:

a) vyměnit celou výstroj nebo její část, **4.3, 4.4.2**

b) ověřit postavení družstev, **7.4, 7.6**

c) zkontrolovat povrch, síť, míč apod.; **1.2, 2, 3**

5.1.2.3 při absenci trenéra, pokud nemá družstvo asistenta trenéra, který převzal funkci trenéra, žádat o oddechové časy a střídání. **5.2, 5.3, 15.3.1, 15.4.1, 15.5.2**

5.1.3 **NA KONCI UTKÁNÍ**, kapitán družstva: **6.3**

5.1.3.1 poděkuje rozhodčím a podepíše zápis o utkání, aby potvrdil výsledek; **25.2.3.3**

5.1.3.2 pokud prvního rozhodčího v daném okamžiku upozornil, může potvrdit a do zápisu o utkání zaznamenat oficiální protest proti použití nebo výkladu pravidel rozhodčími. **5.1.2.1, 25.2.3.2**

5.2 TRENÉR

5.2.1 V průběhu hry řídí trenér hru svého družstva z místa vně hřiště. Určuje hráče základní sestavy, jejich náhradníky a vyžaduje oddechové časy. S těmito žádostmi se obrací na druhého rozhodčího. **1.1, 7.3.2, 15.4.1, 15.5.2**

5.2.2 **PŘED UTKÁNÍM**, trenér zapíše nebo zkontroluje jména a čísla svých hráčů v sestavě družstva v zápisu o utkání a potom jej podepíše. **4.1, 19.1.3, 25.2.1.1**

5.2.3 V PRŮBĚHU UTKÁNÍ trenér:

- 5.2.3.1 před každým setem předá druhému rozhodčímu nebo zapisovateli náležitě vyplněný(é) a podepsaný(é) záznam(y) postavení základní sestavy; Pokud jsou použity tablety, elektronický přenos základní sestavy je automaticky považován za oficiální. **7.3.2, 7.4, 7.6**
- 5.2.3.2 sedí na lavičce svého družstva, nejbližší k zapisovateli, ale může ji opustit; **4.2**
- 5.2.3.3 žádá oddechové časy a střídání; **15.4, 15.5**
- 5.2.3.4 on, jakož i další členové družstva, může dávat pokyny hráčům na hřišti. Trenér může dávat pokyny, zatímco stojí nebo chodí uvnitř volné zóny před lavičkou svého družstva v rozmezí od prodloužení útočné čáry až k prostoru pro rozcvičení, pokud je umístěn v rohu kontrolovaného prostoru, aniž by rušil nebo zdržoval utkání. Pokud je prostor pro rozcvičení umístěn za lavičkou, může se trenér pohybovat od prodloužení útočné čáry až k zadní čáře vlastního hřiště, ale tak, aby nebránil výhledu čárovým rozhodčím. **1.3.4, 1.4.5, D1a, D1b, D2**

5.3 ASISTENT TRENÉRA

- 5.3.1 Asistent trenéra sedí na lavičce družstva, ale nemá žádné právo zasahovat do hry. **4.2.1**
- 5.3.2 Pokud musí trenér opustit své družstvo z jakéhokoli důvodu včetně sankcí, ale vyjma vstupu na hřiště jako hráč, může kterýkoli asistent trenéra převzít funkci trenér po celou dobu jeho nepřítomnosti, jakmile to kapitán ve hře potvrdí u rozhodčího. **5.1.2.3, 5.2**

KAPITOLA 3

USPOŘÁDÁNÍ HRY

6 ZISK BODU, VÍTĚZSTVÍ V SETU A V UTKÁNÍ

6.1 ZISK BODU

6.1.1 Bod

Družstvo získá bod:

- 6.1.1.1 úspěšným dopadem míče do soupeřova pole; **8.3**
- 6.1.1.2 když se družstvo soupeře dopustí chyby; **6.1.2**
- 6.1.1.3 když je družstvu soupeře udělen trest. **16.2.3, 21.3.1**

6.1.2 Chyba

Družstvo se dopustí chyby tím, že provede některou činnost ve hře v rozporu s pravidly (nebo je poruší jiným způsobem). Rozhodčí rozhodují o chybách a jejich důsledcích podle pravidel:

- 6.1.2.1 pokud nastanou dvě nebo více chyb následně po sobě, pouze první z nich se počítá;

- 6.1.2.2 pokud se dvou nebo více chyb dopustí obě družstva současně, posoudí se to jako OBOUSTRANNÁ CHYBA a rozehra se opakuje. **D11 (23)**

6.1.3 Rozehra a dokončená rozehra

Rozehra je posloupnost činností ve hře od okamžiku úderu do míče podávajícím hráčem až do okamžiku, kdy je míč mimo hru. **Dokončená rozehra** je posloupnost činností ve hře, jejichž výsledkem je udělení bodu. **8.1, 8.2, 12.2.2.1, 15.2.3, 15.11.1.3, 19.3.2.1, 19.3.2.9**

Toto zahrnuje:

- udělení trestu **21.3.1**
- ztrátu podání z důvodu překročení časového limitu pro podání. **12.4.4**

- 6.1.3.1 Jestliže vyhraje rozebru podávající družstvo, získá bod a pokračuje v podání.

- 6.1.3.2 Jestliže vyhraje rozebru přijímající družstvo, získá bod a následně musí podávat.

6.2 VÍTĚZSTVÍ V SETU **D11 (9)**

Set (vyjma rozhodujícího pátého setu) vyhrává to družstvo, které jako první získalo 25 bodů s rozdílem nejméně dvou bodů. V případě nerozhodného stavu 24:24 se ve hře pokračuje, dokud není dosaženo dvoubodového rozdílu set (26:24; 27:25; atd.). **6.3.2**

6.3 VÍTĚZSTVÍ V UTKÁNÍ **D11 (9)**

- 6.3.1 V utkání vítězí družstvo, které vyhrálo tři sety. **6.2**

- 6.3.2 V případě nerozhodného stavu 2:2 se rozhodující pátý set hraje do 15 bodů s rozdílem nejméně dvou bodů. **7.1**

6.4 NEPŘÍTOMNÉ A NEÚPLNÉ DRUŽSTVO

- 6.4.1 Odmítne-li družstvo hrát poté, co k tomu bylo vyzváno, je prohlášeno za nepřítomné a prohrává utkání s výsledkem 0:3 na sety a 0.25 na body v každém setu. **6.2, 6.3**

- 6.4.2 Družstvo, které se bez závažných důvodů nedostaví na hřiště čas, je prohlášeno za nepřítomné se stejným výsledkem jako v pravidle 6.4.1

- 6.4.3 Družstvo, které je prohlášeno za NEÚPLNÉ v setu nebo v utkání, prohrává set nebo utkání. Družstvu soupeře jsou přiděleny body nebo body a sety potřebné k vítězství v setu nebo utkání. Neúplné družstvo si ponechává dosažené body a sety. **6.2, 6.3, 7.3.1**

7 STRUKTURA HRY

7.1 LOSOVÁNÍ

Před utkáním provádí první rozhodčí losování, aby se rozhodlo o první podání a stranách hřiště v prvním setu. **12.1.1**

Bude-li se hrát rozhodující pátý set, provede se nové losování. **6.3.2**

- 7.1.1 Losování probíhá za přítomnosti kapitánů obou družstev. **5.1**

- 7.1.2 Vítěz losování si vybírá:

BUĎ

- 7.1.2.1 právo podávat nebo přijímat podání; **12.1.1**

NEBO

7.1.2.2 stranu hřiště.

Poraženému zůstává zbývající volba.

7.2 OFICIÁLNÍ ROZCVIČENÍ

- 7.2.1 Pokud měla družstva již před utkáním k dispozici hřiště výhradně zcela pro sebe, jsou oprávněna ke společnému oficiálnímu rozcvičení u sítě v délce 6 minut, pokud neměla, musí mít 10 minut

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB budou mít družstva nárok na 10 minut společného rozcvičení na síti.

- 7.2.2 Pokud jeden z kapitánů žádá samostatné (postupné) oficiální rozcvičení u sítě, je dovoleno každému družstvu se rozcvičovat u sítě 3 nebo 5 minut. **7.2.1**

- 7.2.3 V případě postupného oficiálního rozcvičení u sítě se jako první u sítě rozcvičuje to družstvo, které má první podání. **7.1.2.1, 7.2.2**

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB musí mít všichni hráči hrací výstroj po celou dobu oficiálního protokolu a rozcvičení.

7.3 SESTAVA DRUŽSTVA

- 7.3.1 Ve hře musí být vždy šest hráčů každého družstva. **6.4.3**

Základní sestava družstva určuje pořadí postupu hráčů na hřišti. Toto pořadí musí být zachováno po celý set. **7.6**

- 7.3.2 Před začátkem každého setu musí trenér uvést základní sestavu svého družstva na záznamu postavení základní sestavy nebo ho odešle pomocí elektronického zařízení, pokud se při zápase používá. Náležitě vyplněný a podepsaný záznam je předložen druhému rozhodčímu nebo zapisovateli nebo elektronicky odeslán přímo zapisovateli elektronického zápisu. **5.2.3.1, 24.3.1, 25.2.1.2**

- 7.3.3 Hráči, kteří nejsou v základní sestavě daného setu, jsou pro tento set náhradníky (vyjma liber). **7.3.2, 15.5**

- 7.3.4 Jakmile byl záznam postavení základní sestavy družstva předán druhému rozhodčímu nebo zapisovateli, nemůže být povolena žádná změna základní sestavy bez řádného střídání. **15.2.2, 15.5, D11 (5)**

- 7.3.5 Nesouhlas postavení hráčů na hřišti se záznamem postavení základní sestavy se řeší následovně: **24.3.1**

- 7.3.5.1 je-li takový rozpor zjištěn před zahájením setu, musí být postavení hráčů uvedeno do souladu se záznamem postavení základní sestavy. Nenasleduje žádná sankce; **7.3.2**

- 7.3.5.2 je-li před zahájením setu zjištěn na hřišti hráč, který není uveden v záznamu postavení základní sestavy pro tento set, musí být v souladu s ním vyměněn. Nenasleduje žádná sankce; **7.3.2**

- 7.3.5.3 přeje-li si však trenér ponechat takové(ho) neuvedené(ho) hráče na hřišti, musí požádat o řádné střídání, užitím odpovídajícího znamení rukou, které pak bude zaznamenáno do zápisu o utkání. **15.2.2, D11 (5)**

Pokud se nesoulad mezi postavením hráčů na hřišti a záznamem postavení zjistí později, musí se družstvo v chybném postavení uvést do správného postavení.

Body získané soupeřem zůstávají v platnosti, a navíc soupeř získá bod a bude podávat. Všechny body, které družstvo získalo od okamžiku chyby až po zjištění chyby, se anulují.

- 7.3.5.4 Jestliže je na hřišti zjištěn hráč, který není uveden v sestavě družstva v zápisu o utkání, body soupeře zůstávají v platnosti, navíc soupeř získá bod a bude podávat. Chybující družstvo ztrácí všechny body a/nebo sety (0:25, v případě potřeby) získané od okamžiku, kdy vstoupil do hřiště hráč neuvedený v zápise o utkání, a zároveň musí předložit opravený záznam postavení základní sestavy a poslat na hřiště nového hráče, uvedeného v zápise o utkání do stejné pozice jako byl hráč, který nebyl uveden v zápise o utkání. **6.1.2, 7.3.2**

7.4 SESTAVA DRUŽSTVA **D4**

V okamžiku, kdy podávající udeří do míče, musí být hráči obou družstev rozmístěni uvnitř vlastního pole (vyjma podávajícího). Hráči přijímajícího družstva musí být v souladu s pořadím postupu v době úderu do míče podávajícím hráčem. **7.6.1, 8.1, 12.4**

Hráči podávajícího družstva mohou v době úderu do míče podávajícím hráčem zaujímat jakoukoliv pozici.

7.4.1 Postavení hráčů je číslováno následovně:

- 7.4.1.1 tři hráči u sítě jsou hráči přední řady a zaujímají postavení 4 (přední - levý), 3 (přední - střední) a 2 (přední - pravý);
- 7.4.1.2 zbývající tři jsou hráči zadní řady a zaujímají postavení 5 (zadní - levý), 6 (zadní - střední) a 1 (zadní - pravý).

7.4.2 Vztahy mezi postaveními hráčů:

- 7.4.2.1 každý hráč zadní řady musí být v postavení dále od střední čáry než jemu odpovídající hráč přední řady;
- 7.4.2.2 hráči přední i zadní řady musí být bočně rozmístěni v pořadí stanoveném pravidlem 7.4.1.

7.4.3 Postavení hráčů je určeno a řídí se polohou jejich chodidel, dotýkajících se země (poslední kontakt s hrací plochou stanovuje pozice hráčů) následujícím způsobem: **D4**

- 7.4.3.1 každý hráč zadní řady musí být na úrovni nebo mít alespoň část svého jednoho chodidla dále od střední čáry, než chodilo blíže ke střední čáře odpovídajícího hráče přední řady; **1.3.3, 7.4.2.1, 7.4.3**
- 7.4.3.2 každý pravý (levý) krajní hráč musí být na úrovni nebo mít alespoň část svého jednoho chodidla blíže k pravé (levé) postranní čáře, než jsou chodidla ostatních hráčů přední řady. **1.3.2, 7.4.1.2, 7.4.2.2, 7.4.3**

7.4.4 Po úderu do míče při podání se mohou hráči obou družstev přemísťovat a zaujímat jakékoliv postavení ve svém poli a volné zóně.

7.5 CHYBA V POSTAVENÍ **D4, D11 (13)**

- 7.5.1 Družstvo se dopustí chyby v postavení, není-li kterýkoliv hráč ve svém správném postavení v okamžiku, kdy podávající udeří do míče. Za chybu v postavení, s důsledky jako u nedovoleného střídání, se považuje i situace, kdy se na hřišti nachází hráč prostřednictvím nedovoleného střídání a hra pokračuje. **7.3, 7.4, 15.9**

- 7.5.2 Dopustí-li se podávající některé z „chyb při podání“ v okamžiku uskutečnění podání, chyba podávajícího převládá nad chybou v postavení. **12.4, 12.7.1**
- 7.5.3 Stane-li se podání chybným po úderu do míče, počítá se chyba v postavení. **1.27.2**
- 7.5.4 Chyba v postavení vede k následujícím důsledkům:
- 7.5.4.1 družstvo je potrestáno bodem a podáním pro soupeře; **6.1.3**
- 7.5.4.2 postavení hráčů musí být opraveno. **7.3, 7.4**
- 7.6 POŘADÍ POSTUPU
- 7.6.1 Pořadí postupu je určeno základní sestavou družstva a kontrolováno pořadím postupu na podání a postavením hráčů během setu. **7.3.1, 7.4.1, 12.2**
- 7.6.2 Získalo-li přijímající družstvo právo podávat, jeho hráči postoupí o jedno postavení ve směru pohybu hodinových ručiček: hráč v postavení 2 postoupí do postavení 1, aby podával, hráč v postavení 1 postoupí do postavení 6 apod. **12.2.2.2**
- 7.7 CHYBA V POŘADÍ POSTUPU **D11 (13)**
- 7.7.1 Chyba v pořadí postupu hráčů nastane, není-li PODÁNÍ provedeno v souladu s pořadím postupu. Vede k následujícím důsledkům v pořadí: **7.6.1, 12**
- 7.7.1.1 zapisovatel přeruší rozehru zvukovým znamením; soupeř získá bod a následující podání; **6.1.3**
- Pokud se na chybu pořadí postupu přijde až po skončení rozehry, která se začala s chybou pořadí postupu, soupeři se přidělí jen jeden bod bez ohledu na výsledek odehrané rozehry;
- 7.7.1.2 pořadí postupu hráčů družstva, které se dopustilo chyby, musí být opraveno; **7.6.1**
- 7.7.2 V souvislosti s tím by měl zapisovatel určit přesný okamžik, kdy došlo k chybě, a všechny body získané chybujícím družstvem od tohoto okamžiku jsou zrušeny. Body získané soupeřem zůstávají zachovány. **25.2.2.2**
- Pokud tento okamžik nelze přesně určit, získané body se neruší a jediným trestem je bod a podání pro soupeře. **6.1.3**

ČINNOSTI VE HŘE

8 SITUACE VE HŘE

8.1 MÍČ VE HŘE

Míč je ve hře od okamžiku úderu do míče při podání povoleném prvním rozhodčím. **12, 12.3**

8.2 MÍČ MIMO HRU

Míč je mimo hru v okamžiku chyby, odpískané jedním z rozhodčích, jestliže nenastala chyba v okamžiku odpískání.

8.3 MÍČ V HRÍŠTI **D11 (14), D12 (1)**

Míč je „v hřišti“, jestli se nějaká část míče, v jakémkoliv okamžiku při kontaktu s povrchem, dotkne hřiště včetně jeho vymezujících čar. **1.1, 1.3.2**

8.4 MÍČ „MIMO“

Míč je „mimo“, když:

8.4.1 jsou všechny části míče, které se dotknou hrací plochy, zcela mimo čáry vymezující hřiště; **1.3.2, D11 (15), D12 (2)**

8.4.2 se dotkne předmětu v ně hřiště, stropu nebo osoby, která je mimo hru; **D11 (15), D12 (4)**

8.4.3 se dotkne antének, provazů, sloupků nebo sítě vně postranních pásek; **2.3, D3, D5a, D11 (15), D12 (4)**

8.4.4 přeletí svislou rovinu sítě buď částečně, nebo zcela mimo prostor přeletu, vyjma situace dle pravidla 10.1.2; **2.3, D5a, D5a, D11 (15), D12 (4)**

8.4.5 přeletí zcela spodní prostor přeletu pod sítí. **23.3.2.3f, D5a, D11 (22)**

9 HRA MÍČEM

Každé družstvo musí hrát uvnitř své vlastní hrací plochy a prostoru (vyjma pravidla 10.1.2). Míč však může být zahrán zpoza své vlastní volné zóny a nad stolem zapisovatele v jeho celé šíři. **D1b**

9.1 ODBITÍ DRUŽSTVA

Odbití je jakýkoliv dotek hráče s míčem ve hře.

Každé družstvo může k vrácení míče přes síť použít maximálně tři odbití (i po bloku). Pokud použije více odbití, dopustí se chyby „ČTYŘI ODBITÍ“. **14.4.1**

9.1.1 NÁSLEDNÉ DOTEKY

Hráč nesmí odbít míč dvakrát po sobě (vyjma Pravidel 9.2.3, 14.2 a 14.4.2). **9.2.3, 14.2, 14.4.2**

9.2 SOUČASNÉ DOTEKY

Dva nebo tři hráči se mohou dotknout míče současně.

- 9.2.1.1 Dotknou-li se dva (nebo tři) spoluhráči míče současně, je to počítáno jako dvě (nebo tři) odbití (vyjma při blokování). Pokud se snaží více hráčů zahrát míč, ale pouze jeden se jej skutečně dotkne, je započítáno pouze jedno odbití. Jestliže se hráči srazí, není to chyba.
- 9.2.1.2 Dotknou-li se oba soupeři míče nad sítí současně a míč zůstane ve hře, družstvo, které získává míč, má právo na další tři odbití. Letí-li takový míč „mimo“, je to chyba družstva na opačné straně.
- 9.2.1.3 Jestliže současné odbití obou soupeřů nad sítí vede k prodlouženému doteku s míčem, hra pokračuje.

9.3 ODBITÍ S DOPOMOCÍ

K odbití míče není hráči na hrací ploše dovoleno použít dopomoci kteréhokoliv spoluhráče nebo vystoupit na jakýkoliv předmět či zařízení. **1**

Avšak hráč, jehož počínání by vzápětí vedlo k chybě (chybnému doteku sítě nebo k překročení střední čáry apod.), může být spoluhráčem zastaven nebo zadržen.

1.3.3, 11.4.4

9.4 CHARAKTERISTIKY ODBITÍ

- 9.4.1 Míč se může dotknout kterékoliv části těla:
- 9.4.2 Míč nesmí být chycen a/nebo hozen. Může se odrazit kterýmkoliv směrem. **9.3.3, D11 (16)**
- 9.4.3 Míč se může dotknout různých částí těla, pouze nastanou-li doteky současně.
Výjimky:
 - 9.4.3.1 při blokování mohou nastat následné doteky jednoho nebo více blokujících za předpokladu, že se vyskytnou v průběhu jedné akce; **14.1.1, 14.2**
 - 9.4.3.2 při prvním odbití míče družstvem se může míč dotknout postupně různých částí těla za předpokladu, že se tyto doteky vyskytnou v průběhu jedné akce. **9.1, 14.4**

9.5 CHYBY PŘI HŘE MÍČEM

- 9.5.1 ČTYŘI ODBYTÍ: družstvo odbije míč čtyřikrát, než jej vrátí. **9.1, D11 (18)**
- 9.5.2 ODBITÍ S DOPOMOCÍ: k odbití míče uvnitř hrací plochy použije hráč dopomoci spoluhráče nebo přitom vystoupí na jakýkoliv předmět či zařízení. **9.1.3**
- 9.5.3 CHYCENÍ: míč je chycen a/nebo hozen, při odbití se neodrazí. **9.2.2, D11 (16)**
- 9.5.4 DVOJDOTEK: hráč se dotkne míče dvakrát po sobě nebo se míč dotkne postupně různých částí jeho těla. **9.2.3, D11 (17)**

10 MÍČ NA SÍTI

10.1 PŘELET MÍČE PŘES SÍŤ

10.1.1 Míč zahráný do pole soupeře musí přeletět síť uvnitř prostoru přeletu. Prostor přeletu je část svislé roviny sítě vymezený následovně: **2.4, 10.2, D5a**

10.1.1.1 dole horním okrajem sítě; **2.2**

10.1.1.2 po stranách anténkami a jejich pomyslným prodloužením; **2.4**

10.1.1.3 nahoře stropem.

10.1.2 Míč, po prvním úderu družstva, který přeletěl svislou rovinu sítě do soupeřovy volné zóny zcela nebo částečně vnějším prostorem přeletu, může být v rámci povoleného počtu odbití družstva zahrán zpět za předpokladu, že: **9.1, D5b**

10.1.2.1 se hráč nedotkne soupeřova pole (vyjma Pravidla 11.2.2.1); **11.2.2**

10.1.2.2 míč hraný zpět, přeletí svislou rovinu sítě opět zcela nebo částečně vnějším prostorem přeletu na téže straně hřiště – pokud ne, je míč v autu. Družstvo soupeře nesmí takové akci bránit; **11.4.4, D5b**

10.1.2.3 míč odbitý do soupeřovy volné zóny zcela nebo částečně vnějším prostorem přeletu, po druhém nebo třetím odbití družstva, nemůže být zahrán zpět a bude posouzen jako AUT v momentě, kdy překročí svislou rovinu sítě. **D5b**

10.1.3 Míč, který směřuje do soupeřova pole spodním prostorem přeletu, je ve hře až do okamžiku, kdy zcela přeletí svislou rovinu sítě. **23.3.2.3f, D5a, D11 (22)**

10.2 MÍČ, KTERÝ SE DOTKNE SÍŤE

Při přeletu sítě se jí míč může dotknout. **10.1.1**

10.3 MÍČ V SÍTI

10.3.1 Míč zahráný do sítě může být znovu zahrán, avšak v rámci povolených tří odbití družstvem. **9.1**

10.3.2 Protrhne-li míč oko sítě nebo ji strhne dolů, rozehra je anulována a opakuje se.

11 HRÁČ U SÍŤE

11.1 PŘESÁHNUTÍ PŘES SÍŤ

11.1.1 Při bloku je blokujícímu hráči dovoleno dotknout se míče za sítí za předpokladu, že nepřekáží soupeři ve hře před jeho útočným úderem. **14.1, 14.3**

11.1.2 Hráči je dovoleno přesáhnout rukou za síť po jeho útočném úderu za předpokladu, že úder do míče byl proveden ve vlastním hracím prostoru a míč není chycen nebo hozen.

11.2 PRONIKNUTÍ POD SÍŤÍ

11.2.1 Pronikat pod sítí do prostoru soupeře je dovoleno za předpokladu, že se tím nepřekáží soupeři ve hře.

11.2.2 Proniknutí do soupeřova pole za střední čáru: **1.3.3, 11.2.2.1, D11 (22)**

11.2.2.1 dotknout se soupeřova pole nohou(ama) je dovoleno za předpokladu, že část pronikající(ch) nohy(ou) zůstane buď ve styku se střední čarou, nebo přímo nad ní a tato akce nebrání soupeři ve hře; **1.3.3, D11 (22)**

11.2.2.2 dotknout se soupeřova pole jakoukoliv jinou částí těla nad chodidly je dovoleno za předpokladu, že se tím nepřekáží soupeři ve hře. **1.3.3, 11.2.2.1, D11 (22)**

11.2.3 Hráč může vstoupit do soupeřova pole poté, co se míč dostal mimo hru. **8.2**

11.2.4 Hráč může proniknout do soupeřovy volné zóny za předpokladu, že nepřekáží soupeři ve hře.

11.3 DOTEK SÍTĚ

11.3.1 Dotek sítě hráčem mezi oběma anténkami, v průběhu akce hraní míče, je chybou. **11.4.4, 23.3.2.3c, 24.3.2.3, D3**

Akce hraní míčem zahrnuje (mimo jiné) výskok, úder (nebo pokus) a bezpečný dopad hráče do okamžiku, kdy je připraven na novou akci.

11.3.2 Hráč se může dotknout sloupků, provazů nebo jakýchkoliv jiných předmětů vně anténky, včetně vlastní sítě za předpokladu, že tento dotek nepřekáží ve hře (vyjma Pravidla 9.1.3). **D3**

11.3.3 Je-li míč zahrán do sítě a je příčinou toho, že se síť dotkne soupeře, nejedná se o chybu.

11.4 CHYBY HRÁČE U SÍTĚ

11.4.1 Hráč se v prostoru soupeře dotkne míče nebo protihráče před soupeřovým útočným úderem. **11.1.1, D11 (20)**

11.4.2 Hráč překáží soupeři ve hře, když pronikne do prostoru soupeře pod sítí. **11.2.1**

11.4.3 Hráč pronikne zcela nohou(ma) do pole soupeře. **11.2.2.2, D11 (22)**

11.4.4 Hráč překáží soupeři ve hře tím, že (mimo jiné): **D11 (19)**

- dotkne se sítě mezi anténkami nebo anténky v průběhu jeho/její akce hraní míčem, **11.3.1**
- použije síť mezi anténkami jako podporu nebo jako pomoc ke stabilizaci
- dotekem sítě si vytvoří neférovou výhodu nad soupeřem
- provede akci, která brání oprávněnému pokusu soupeře hrát míč,
- držení/chytání se sítě

Kterýkoliv hráč, který je v blízkosti hraného míče a který se ho snaží zahrát, je považován za účastníka akce hraní míče, a to i v případě, že se míče nedotkne.

Avšak dotek sítě vně anténky není považován za chybu (vyjma Pravidla 9.1.3.)

12 PODÁNÍ

Podání je uvedení míč do hry zadním pravým hráčem, který je v zóně podání. **1.4.2, 8.1, 12.4.1**

12.1 PRVNÍ PODÁNÍ V SETU

12.1.1 První podání v prvním setu, stejně jako v rozhodujícím pátém setu, provádí družstvo určené losováním. **6.3.2, 7.1**

12.1.2 Další sety budou zahájeny podáním družstva, které nepodávalo první v předchozím setu.

12.2 POŘADÍ POSTUPU NA PODÁNÍ

12.2.1 Hráči musí dodržovat pořadí postupu na podání uvedené na záznamu postavení základní sestavy. **7.3.1, 7.3.2**

12.2.2 Po prvním podání v setu se podávající hráč určuje následovně: **12.1**

12.2.2.1 vyhraje-li podávající družstvo rozehru, hráč (nebo střídající hráč), který podával předtím, podává znovu; **6.1.3, 15.5**

12.2.2.2 vyhraje-li přijímající družstvo rozehru, získává právo podávat a před uskutečněním podání postoupí dle pořadí postupu. Podávat bude hráč, který postoupí z postavení 2 (přední pravý) do postavení 1 (zadní pravý). **6.1.3, 7.6.2**

12.3 POVOLENÍ PODÁNÍ

První rozhodčí povolí podání, jakmile zkontroluje, že obě družstva jsou připravena ke hře a podávající drží míč. **12, D11 (1)**

12.4 PROVEDENÍ PODÁNÍ **D11 (10)**

12.4.1 Míč musí být udeřen jednou rukou nebo kteroukoliv částí paže poté, co byl nadhozen nebo puštěn z ruky(ou).

12.4.2 Je dovolen pouze jeden nadhoz nebo puštění míče. Dribling nebo pohyb míče v rukou je povolen.

12.4.3 V okamžiku úderu do míče při podání nebo odrazu při podání ve výskoku se podávající nesmí dotýkat hřiště (včetně koncové čáry) nebo povrchu hrací plochy mimo zónu podání. **1.4.2, 29.2.1.4, D11 (22), D12 (4)**

Po úderu může hráč vstoupit či dopadnout mimo zónu podání nebo do hřiště.

12.4.4 Podávající hráč musí udeřit do míče v průběhu osmi sekund po zapískání prvního rozhodčího, jímž dává pokyn k podání. **12.3, D11 (11)**

12.4.5 Podání provedené před zapískáním rozhodčího je anulováno a opakuje se. **12.3**

12.5 CLONĚNÍ **D6, D11 (12)**

12.5.1 Hráči podávajícího družstva nesmějí individuálním nebo skupinovým cloněním bránit soupeři ve výhledu na úder při podání a dráhu letu míče. **12.5.2**

12.5.2 Hráč nebo skupina hráčů podávajícího družstva vytváří clonu tím, že pohybují pažemi, skáčkou nebo se pohybují stranou v době provádění podání nebo se ve stoje seskupují s tím, aby tímto zakryli úder do míče při podání a dráhu letu míče do okamžiku, kdy

míč překročí svislou rovinu sítě. Pokud je pro přijímací družstvo jedno z toho viditelné, tak se nejedná o clonění. **12.4, D6**

- 12.5.3 Jakýkoliv hráč podávajícího družstva nesmí při podání zvedat ruce nad hlavu, dokud míč nepřekročí svislou rovinu sítě. **12.4, 12.5.2, D6, D11 (12)**

První rozhodčí může prostřednictvím kapitána ve hře upozornit družstvo, pokud si myslí, že se jedná o úmyslné clonění.

12.6 CHYBY USKUTEČNĚNÉ V PRŮBĚHU PODÁNÍ

12.6.1 Chyby při podání.

Následující chyby vedou ke změně podání, i když je soupeř v chybném postavení. Podávající: **12.2.2.2, 12.7.1**

- 12.6.1.1 poruší pořadí postupu na podání, **12.2**

- 12.6.1.2 neprovede podání správně. **12.4**

12.6.2 Chyby po úderu do míče při podání.

Po správně provedeném úderu do míče se stává podání chybným (pokud některý hráč není v chybném postavení), jestliže míč: **12.4, 12.7.2**

- 12.6.2.1 se dotkne hráče podávajícího družstva nebo nepřeletí zcela svislou rovinu prostorem přeletu; **8.4.4, 8.4.5, 10.1.1, D11 (19)**

- 12.6.2.2 letí "mimo"; **8.4, D11 (15)**

- 12.6.2.3 přeletí nad clonou. **12.5, D11 (12)**

12.7 CHYBY PŘI PODÁNÍ A V POSTAVENÍ

- 12.7.1 Pokud se podávající dopustí chyby v okamžiku úderu do míče při podání (nesprávně ho provede, poruší pořadí postupu apod.) a soupeř je v chybném postavení, pak je sankcionována chyba při podání. **7.5.1, 7.5.2, 12.6.1**

- 12.7.2 Naopak, pokud je podání provedeno správně, ale stává se následně chybným (letí mimo, je cloněno apod.), chyba v postavení nastala první a je sankcionována. **7.5.3, 12.6.2**

13 ÚTOČNÝ ÚDER

13.1 CHARAKTERISTIKA ÚTOČNÉHO ÚDERU **12, 14.1.1**

- 13.1.1 Všechny akce, po kterých míč směřuje do pole soupeře, kromě podání a bloku jsou považovány za útočné údery.

- 13.1.2 Během útočného úderu je dovoleno ulítí, pouze je-li míč odbit čistě a není chycen nebo hozen. **9.2.2**

- 13.1.3 Útočný úder je dokončený v okamžiku, kdy míč přeletí zcela svislou rovinu sítě nebo se dotkne soupeře.

13.2 OMEZENÍ ÚTOČNÉHO ÚDERU

13.2.1 Hráč přední řady smí dokončit útočný úder v jakékoliv výšce za předpokladu, že dotek míče nastal uvnitř vlastního hracího prostoru (vyjma Pravidel 13.2.4 a 13.3.6). **7.4.1.1**

13.2.2 Hráč zadní řady může dokončit útočný úder v jakékoliv výšce zpoza přední zóny: **1.4.1, 7.4.1.2, 19.3.1.2, D8**

13.2.2.1 při odrazu se noha(y) hráče nesmí dotknout útočné čáry ani ji překročit; **1.3.4**

13.2.2.2 po úderu může hráč dopadnout do přední zóny. **1.4.1**

13.2.3 Hráč zadní řady může také dokončit útočný úder z přední zóny, je-li v okamžiku doteku míč částečně pod úrovní horního okraje sítě. **1.4.1, 7.4.1.2, D8**

13.2.4 Žádnému hráči není dovoleno dokončit útočný úder ze soupeřova podání, jestliže je míč v přední zóně a zcela nad úrovní horního okraje sítě. **1.4.1**

13.3 CHYBY PŘI ÚTOČNÉM ÚDERU

13.3.1 Hráč udeří do míče uvnitř hracího prostoru družstva soupeře. **13.2.1, D11 (20)**

13.3.2 Hráč zahraje míč „mimo“. **8.4, D11 (15)**

13.3.3 Hráč zadní řady dokončí útočný úder z přední zóny, je-li v okamžiku úderu míč zcela nad úrovní horního okraje sítě. **1.4.1, 7.4.1.2, 13.2.3, D11 (21)**

13.3.4 Hráč dokončí útočný úder ze soupeřova podání, jestliže je míč v přední zóně a zcela nad úrovní horního okraje sítě. **1.4.1, 13.2.4, D (21)**

13.3.5 Libero dokončí útočný úder, jestliže je míč v okamžiku úderu zcela nad úrovní horního okraje sítě. **19.3.1.2, 23.3.2.3d, D11 (21)**

13.3.6 Hráč dokončí útočný úder zcela nad úrovní horního okraje sítě, jestliže k němu směřuje míč zahraný liberem vrchním odbitím prsty ve své přední zóně. **1.4.1, 19.3.1.4, 23.3.2.3e, D11 (21)**

14 BLOK

14.1 BLOKOVÁNÍ

14.1.1 Blokování je činnost hráčů v blízkosti sítě, jejímž účelem je zabránit přeletu míče od soupeře tím, že sáhnou výše, než je horní okraj sítě bez ohledu na výšku dotyku s míčem. Dokončit blok je dovoleno pouze hráčům přední řady, ale v okamžiku doteku s míčem musí být jakákoliv část těla výš než horní okraj sítě. **7.4.1.1**

14.1.2 Pokus o blok

Pokus o blok je činnost blokování, při níž nedojde k doteku míče.

14.1.3 Dokončený blok

Blok je dokončený, kdykoliv se blokující hráč dotkne míče. **D7**

14.1.4 Skupinový blok

Skupinový blok je uskutečněn dvěma nebo třemi hráči, kteří jsou blízko sebe, a je dokončen, když se jeden z nich dotkne míče.

14.2 DOTEK BLOKU

U jednoho nebo více blokujících se mohou vyskytnout následné (rychlé a spojitě) doteky za předpokladu, že jsou uskutečněny v průběhu jedné akce. **9.1.1, 9.2.3**

14.3 BLOKOVÁNÍ V PROSTORU SOUPEŘE **D11 (20)**

Při blokování může hráč umístit své ruce a paže za síť za předpokladu, že jeho činnost nepřekáží soupeři ve hře. Není tedy dovoleno dotknout se míče za sítí před tím, než soupeř provedl/uskutečnil útočný úder. **13.1.1**

14.4 BLOK A ODBITÍ DRUŽSTVA

14.4.1 Dotek míče při bloku není započítán jako odbití družstva. Následně, po doteku míče na bloku má družstvo právo na tři odbití k vrácení míče. **9.1, 14.4.2**

14.4.2 První odbití po bloku může být provedeno kterýmkoliv hráčem včetně toho, který se dotkl míče při bloku. **14.4.1**

14.5 BLOKOVÁNÍ PODÁNÍ **12, D11 (12)**

Blokovat soupeřovo podání je zakázáno

14.6 CHYBY BLOKOVÁNÍ **D11 (20)**

14.6.1 Blokující se dotkne míče v prostoru SOUPEŘE před útočným úderem soupeře. **14.3**

14.6.2 Hráč zadní řady nebo libero dokončí blok, nebo se dokončeného bloku zúčastní. **14.1, 14.5, 19.3.1.3**

14.6.3 Blokování soupeřova podání. **14.5, D11 (12)**

14.6.4 Míč od bloku letí „mimo“. **8.4**

14.6.5 Blokování míče v prostoru soupeře z vnější strany anténky.

14.6.6 Libero se pokusí o blok sám nebo se zúčastní pokusu o skupinový blok. **14.1.1, 19.3.1.3**

KAPITOLA 5

PŘERUŠENÍ, ZDRŽOVÁNÍ A PŘESTÁVKY

15 PŘERUŠENÍ

Přerušení je čas mezi jednou dokončenou rozehrou a zapískáním prvního rozhodčího na další podání. **6.1.3, 8.1, 8.2, 15.4, 15.5, 24.2.6**

Řádná přerušení hry jsou pouze ODDECHOVÉ ČASY a STŘÍDÁNÍ.

15.1 POČET ŘÁDNÝCH PŘERUŠENÍ HRY

Každé družstvo může v jednom setu žádat maximálně dva oddechové časy a šest střídání. **6.2, 15.4, 15.5**

15.2 POSLOUPNOST ŘÁDNÝCH PŘERUŠENÍ HRY

- 15.2.1 Žádost o jeden nebo dva oddechové časy a jedna žádost o střídání může u každého družstva následovat po sobě v průběhu téhož přerušení. **15.4, 15.5**
- 15.2.2 Avšak družstvu není dovoleno uskutečnit opakovanou žádost o střídání v průběhu téhož přerušení. Dva nebo více hráčů může být střídáno ve stejný okamžik v průběhu jedné žádosti. **15.5, 15.6.1**
- 15.2.3 Mezi dvěma samostatnými žádostmi o střídání stejným družstvem musí být dokončená rozehra. (Výjimka: vynucené střídání kvůli zranění nebo vyloučení/diskvalifikaci (15.5.2, 15.7, 15.8)). **6.1.3, 15.5**
- 15.2.4 Není dovoleno žádat o jakékoliv řádné přerušení hry poté, co byla předchozí žádost zamítnuta a sankcionována napomenutím za zdržování ve stejném přerušení (tzn. před koncem následující dokončené roze hry). **16.1.2**

15.3 ŽÁDOST O ŘÁDNÁ PŘERUŠENÍ HRY

- 15.3.1 Řádná přerušení hry mohou být požadována trenérem nebo, při absenci trenéra, asistentem trenéra nebo kapitánem ve hře, a to pouze jimi. **5.1.2.3, 5.2.3.3, 5.3.2, 15**
- 15.3.2 Střídání před začátkem setu je dovoleno a musí být zaznamenáno jako řádné střídání pro tento set. **7.3.4**

15.4 ODDECHOVÉ ČASY

- 15.4.1 Žádost o oddechový čas musí být vznesena odpovídajícím znamením rukou, když je míč mimo hru a před zapísknutím na podání. Všechny vyžádané oddechové časy trvají 30 vteřin. **6.1.3, 8.2, 12.3, D11 (4)**

Pro světové a oficiální soutěže FIVB může být délka/doba oddechového času upravena dle požadavku pořadatele pouze se souhlasem FIVB.

Pro světové a oficiální soutěže FIVB je povinnost pro žádost o oddechový čas použít zvukové znamení a poté znamení rukou.

- 15.4.2 Během všech oddechových časů musí hráči ve hře odejít do volné zóny poblíž své lavičky. **D1a**

15.5 STŘÍDÁNÍ

- 15.5.1 Střídání je činnost, při níž hráč, vyjma libera nebo hráče vyměněného liberem, po zaznamenání zapisovatelem vstoupí do hřiště a zaujme postavení jiného hráče, který musí v tomto okamžiku hřiště opustit. **19.3.2.1, D11 (5)**
- 15.5.2 Když je střídání vynuceno z důvodu zranění hráče ve hře, pak toto musí být doprovázeno užitím odpovídajícího znamení rukou trenérem (nebo kapitánem ve hře). **5.1.2.3, 5.2.3.3, 6.1.3, 8.2, 12.3, D11 (5)**

15.6 OMEZENÍ STŘÍDÁNÍ

- 15.6.1 Hráč základní sestavy může opustit hru, ale pouze jedenkrát za set, a vstoupit zpět do hry, ale jenom jedenkrát za set, a to pouze na své původní místo v základní sestavě. **7.3.1**
- 15.6.2 Střídající hráč může vstoupit do hry na místo hráče základní sestavy, ale pouze jednou za set, a může být střídán zpět tím stejným hráčem základní sestavy. **7.3.1**

15.7 VÝJÍMEČNÉ STŘÍDÁNÍ

Hráč (vyjma libera), který nemůže pokračovat ve hře z důvodu zranění/zdravotní indispozice nebo vyloučení/diskvalifikace musí být vystřídán řádně. Pokud to není možné, je družstvo oprávněno použít VÝJÍMEČNÉ střídání nad omezení pravidlem 15.6. **15.6, 19.4.3, 21.3.2, 21.3.3, D11 (5)**

Výjimečné střídání znamená, že kterýkoliv hráč, který není v okamžiku zranění/zdravotní indispozice/vyloučení/diskvalifikace na hřišti, vyjma libera, druhého libera nebo jím vyměněného hráče, může být střídán do hry místo zraněného/zdravotně indisponovaného / vyloučeného / diskvalifikovaného hráče. Vystřídanému zraněnému / zdravotně indisponovanému / vyloučenému hráči není povoleno se vrátit do utkání.

Výjimečné střídání nemůže být v žádném případě počítáno jako řádné střídání, ale má být zaznamenáno v zápise o utkání jako součást celkového počtu střídání v setu a v utkání.

15.8 STŘÍDÁNÍ PŘI VYLOUČENÍ NEBO DISKVALIFIKACI

VYLOUČENÝ nebo DISKVALIFIKOVANÝ hráč musí být okamžitě vystřídán řádným střídáním. Pokud toto není možné, má družstvo právo využít výjimečné střídání. Pokud to není možné, je jeho družstvo prohlášeno za NEÚPLNÉ. **6.4.3, 7.3.1, 15.6, 15.7, 21.3.2, 21.3.3, D11 (5)**

15.9 NEDOVOLENÉ STŘÍDÁNÍ

15.9.1 Střídání je nedovolené, pokud překročí omezení určená pravidlem 15.6 (vyjma situace dle pravidla 15.7) nebo se ho zúčastní hráč, který není uveden v sestavě družstva v zápise o utkání.

15.9.2 Pokud se družstvo dopustilo nedovoleného střídání a hra byla zahájena, postupuje se následujícím způsobem v tomto pořadí: **8.1, 15.6**

15.9.2.1 družstvo je potrestáno bodem a podáním pro soupeře, **6.1.3**

15.9.2.2 střídání musí být opraveno,

15.9.2.3 body získané chybujícím družstvem od okamžiku chybného střídání jsou zrušeny. Body soupeře zůstávají v platnosti.

15.10 POSTUP PŘI STŘÍDÁNÍ

15.10.1 Střídání musí být provedeno v zóně střídání. **1.4.3, D1b**

15.10.2 Střídání musí trvat pouze dobu nezbytnou pro záznam střídání do zápisu o utkání a umožnění vstupu a odchodu hráčů. Za skutečnou žádost o střídání se považuje, když hráč(i) v řádném přerušení hry vstoupí do zóny střídání připraven(i) ke hře. Trenér nemusí pro střídání použít znamení rukou, kromě případu, kdy se jedná o střídání při zranění/zdravotní indispozici nebo před začátkem setu. **15.10, 24.2.6, 25.2.2.3**

15.10.3.1 Za skutečnou žádost o střídání se považuje, když hráč(i) v řádném přerušení hry vstoupí do zóny střídání připraven(i) ke hře. Trenér nemusí pro střídání použít znamení rukou, kromě případu, kdy se jedná o střídání při zranění/zdravotní indispozici nebo před začátkem setu.

15.10.3.2 Jestliže v okamžiku žádosti není hráč připraven, střídání není povoleno a družstvo je sankcionováno za zdržování. **16.2, D9**

- 15.10.3.3 Žádost o střídání je přiznána a oznámena zapisovatelem nebo druhý rozhodčím zvukovým znamením, respektive zapískáním. Druhý rozhodčí střídání povoluje.

24.2.6

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB jsou k zajištění plynulosti střídání používány tabulky s čísly (s výjimkou, kdy jsou používána elektronická zařízení přenášející data k zapisovateli).

- 15.10.4 Jestliže družstvo zamýšlí uskutečnit více než jedno střídání, musí všichni střídající hráči vstoupit do zóny střídání ve stejný okamžik, aby to bylo považováno za jednu žádost. V tomto případě musí být jednotlivá střídání provedena postupně, jedna dvojice hráčů po druhé. Jestliže jedno z nich je nedovolené, pak to (ta), které je/jsou dovozené/á se povolí a nedovolené/á je/jsou odmítnuto/a a je/jsou předmětem sankce za zdržování. **1.4.3, 15.2.2**

15.11 NEOPRÁVNĚNÉ ŽÁDOSTI

- 15.11.1 Je neoprávněné žádat o řádné přerušení hry: **15**

- 15.11.1.1 během rozechry nebo v okamžiku, či po zapískání na podání, **12.3**

- 15.11.1.2 neoprávněným členem družstva, **5.1.2.3, 5.2.3.3**

- 15.11.1.3 pro druhé střídání téhož družstva ve stejném přerušení (tzn. před koncem následující dokončené rozechry) s výjimkou zranění/ zdravotní indispozice/vyloučení/diskvalifikace hráče ve hře, **15.2.2, 15.2.3, 15.8, 16.1, 25.2.2.6**

- 15.11.1.4 po vyčerpání povoleného počtu oddechových časů a střídání. **15.1**

- 15.11.2 První neoprávněná žádost družstva v utkání, která neovlivní nebo nezdrží hru, musí být zamítnuta, ale musí být zaznamenána do zápisu o utkání bez jakýchkoliv dalších důsledků: **16.1, 25.2.2.6**

- 15.11.3 Jakákoliv další neoprávněná žádost stejného družstva v utkání znamená zdržování. **16.1.4, D11 (25)**

16 ZDRŽOVÁNÍ HRY

16.1 ZPŮSOBY ZDRŽOVÁNÍ

Neoprávněná činnost družstva, která brání znovuzahájení hry, je zdržování a mezi jiným zahrnuje:

- 16.1.1 zdržování řádných přerušení hry; **15.10.2**
- 16.1.2 prodlužování přerušení i po pokynu k zahájení hry; **15**
- 16.1.3 žádost o nedovolené střídání; **15.9**
- 16.1.4 opakování neoprávněné žádosti; **15.11.3**
- 16.1.5 zdržování hry členem družstva.

16.2 SANKCE ZA ZDRŽOVÁNÍ **D9**

- 16.2.1 "Napomenutí za zdržování" a "trest za zdržování" jsou sankcemi družstva.
- 16.2.1.1 Sankce za zdržování zůstávají v platnosti po celé utkání. **6.3**
- 16.2.1.2 Všechny sankce za zdržování jsou zaznamenány do zápisu o utkání. **25.2.2.6**
- 16.2.2 První zdržování v utkání kterýmkoliv členem družstva je sankcionováno „NAPOMENUTÍM ZA ZDRŽOVÁNÍ“. **4.1.1, D11 (25)**
- 16.2.3 Druhé a každé následující zdržování jakéhokoliv typu kterýmkoliv členem téhož družstva ve stejném utkání znamená chybu a je sankcionováno „TRESTEM ZA ZDRŽOVÁNÍ“: bodem a podáním pro soupeře. **6.1.3, D11 (25)**
- 16.2.4 Sankce za zdržování, uložené před a mezi sety, mají platnost v následujícím setu. **18.1**

17 VÝJIMEČNÁ PŘERUŠENÍ HRY

17.1 ZRANĚNÍ/ZDRAVOTNÍ INDISPOZICE **8.1**

- 17.1.1 Vyskytne-li se vážná událost/úraz v době, kdy je míč ve hře, musí rozhodčí okamžitě přerušit hru a povolit zdravotní pomoci vstoupit do hřiště.

Rozehra se opakuje. **6.1.3**

- 17.1.2 Jestliže nemůže být zraněný/zdravotně indisponovaný hráč vystřídán řádně nebo výjimečně, je mu poskytnut čas na zotavení v trvání tří minut, ale stejnému hráči nevícekrát než jednou v utkání. **15.6, 15.7, 24.2.8**

Jestliže se hráč nezotaví, je jeho družstvo prohlášeno za neúplné. **6.4.3, 7.3.1**

17.2 VNĚJŠÍ ZÁSAH

Vyskytne-li se během hry jakýkoliv vnější zásah, musí být hra zastavena a rozehra opakována. **6.1.3, D11 (23)**

17.3 PRODLOUŽENÁ PŘERUŠENÍ

- 17.3.1 Je-li utkání přerušeno vlivem nepředpokládaných okolností, první rozhodčí, pořadatel a řídicí výbor (jury), je-li zřízen, musí rozhodnout o opatřeních k obnově normálních podmínek. **23.2.3**

- 17.3.2 Jestliže se vyskytne jedno nebo více přerušení, jejichž celková délka trvání nepřekročí čtyři hodiny: **17.3.1**
- 17.3.2.1 pokračuje-li hra na stejném hřišti, přerušený set pokračuje se stejným počtem dosažených bodů, stejnými hráči (vyjma těch vyloučených nebo diskvalifikovaných) a ve stejných postaveních. Výsledky odehraných setů zůstávají v platnosti; **1, 7.3**
- 17.3.2.2 pokračuje-li hra na jiném hřišti, je přerušený set anulován a hrán znovu se stejnými členy družstva a se stejnými základními sestavami (vyjma těch vyloučených nebo diskvalifikovaných) a se zachováním záznamu všech sankcí. Výsledky odehraných setů zůstávají v platnosti. **7.3, 21.4.1, D9**
- 17.3.2.3 Jestliže se vyskytne jedno nebo více přerušení, jejichž celková délka trvání překročí čtyři hodiny, je celé utkání opakováno.

18 PŘESTÁVKY A VÝMĚNA POLÍ

18.1 PŘESTÁVKY

Přestávka je čas mezi sety. Všechny přestávky trvají tři minuty. **4.2.4**

Po dobu těchto přestávek se uskuteční výměna polí a záznam postavení základních sestav družstev do zápisu o utkání. **7.3.2, 18.2, 25.2.1.2**

Na žádost pořadatele může být přestávka mezi druhým a třetím setem prodloužena oprávněnou osobou až na 10 minut.

18.2 VÝMĚNA POLÍ **D11 (3)**

18.2.1 Družstva si mění pole po každém setu. Toto pravidlo se neuplatní před rozhodujícím setem. **7.1**

18.2.2 V rozhodujícím setu, jakmile jedno družstvo dosáhne osmi bodů, si družstva bez zdržování vymění pole a postavení hráčů se nezmění. **6.3.2, 7.4.1, 25.2.2.5**

Není-li výměna polí provedena v okamžiku, kdy družstvo ve vedení dosáhne osmi bodů, musí se uskutečnit okamžitě, jakmile byla chyba zjištěna. Bodový stav setu v okamžiku výměny zůstane zachován.

KAPITOLA 6

HRÁČ LIBERO

19 HRÁČ LIBERO

19.1 URČENÍ LIBERA 5

19.1.1 Každé družstvo má právo určit ze seznamu hráčů uvedených v zápise o utkání až dva specializované obranné hráče: Libera. **4.1.1**

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB kategorie dospělých, pokud má družstvo více než 12 hráčů zaznamenaných do zápisu o utkání je povinnost mít v sestavě družstva DVĚ Libera.

19.1.2 Všechna Libera musí být zaznamenána do zápisu o utkání do zvláštních řádků k tomu určených. **5.2.2, 25.2.1.1, 28.2.1.1**

19.1.3 Libero na hřišti je aktivní libero. Jestliže má družstvo další Libero, je druhým Liberem družstva.

Na hřišti může být v kterýkoliv okamžik pouze jedno Libero.

19.2 VÝSTROJ **4.3**

Libero(a) musí mít oblečeno(a) úbor (nebo vestu/návlek pro nově určené libero), který má odlišně dominantní barvu od jakékoliv barvy úboru ostatních členů družstva. Úbor musí jasně kontrastovat s ostatními členy družstva. Obě Libera mohou mít vzájemně od sebe odlišnou výstroj a od ostatních členů družstva.

Úbor Liber musí mít stejné číslování s ostatními členy družstva.

Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB má nově určené Libero, pokud je to možné, oblečen dres stejného provedení a barvy jako původní Libero, ale musí si ponechat své vlastní číslo.

19.3 ČINNOSTI TÝKAJÍCÍ SE LIBERA

19.3.1 Herní činnosti:

19.3.1.1 Liberu je dovoleno vyměnit kteréhokoliv hráče zadní řady. **7.4.1.2**

19.3.1.2 Je omezen hrát jako hráč zadní řady a není mu dovoleno dokončit útočný úder odkudkoliv (zahrnující hřiště a volnou zónu), jestliže se míč v okamžiku doteku nachází zcela výše, než je horní okraj sítě. **13.2.2, 13.2.3**

19.3.1.3 Libero nesmí podávat, blokovat ani se pokoušet o blok. **12.4.1, 14.6.2, 14.6.6, D11 (12)**

19.3.1.4 Hráč nesmí dokončit útočný úder, když je míč zcela výše, než je horní okraj sítě, jestliže k němu směřuje míč zahráný Liberem vrchním odbitím prsty ve vlastní přední zóně. Míč může být zahrán útočným úderem jakkoliv, pokud Libero uskuteční stejnou akci vně své přední zóny. **1.4.1, 13.3.6, 23.3.2.3d,e, D1b**

19.3.2 Výměny Libera

19.3.2.1 Výměny Libera nejsou považovány za střídání. **6.1.3, 15.5**

Počet výměn není omezen, ale mezi dvěma výměnami Libera musí být uskutečněna dokončená rozehra (vyjma situací, kdy v důsledku uděleného trestu se družstvo otáčí a Libero postoupí do pozice 4 nebo rozehra není dokončena, neboť se aktivní Libero stane neschopné pokračovat ve hře).

19.3.2.2 Řádně vyměněný hráč může vyměnit a být vyměněn kterýmkoliv Liberem. Aktivní Libero může být vyměněno pouze řádně jím vyměněným hráčem v daném postavení nebo druhým Liberem.

19.3.2.3 Na začátku setu nesmí Libero vstoupit do hřiště, dokud druhý rozhodčí nezkontroluje základní sestavu a nepovolí výměnu Libera s hráčem základní sestavy. **7.3.2, 12.1**

19.3.2.4 Jakékoliv výměny Liber musí být uskutečněny pouze, když je míč mimo hru, a dříve, než dal rozhodčí zapískáním pokyn k podání. **8.2, 12.3**

- 19.3.2.5 Výměna Libera uskutečněná po zapískání na podání, ale dříve než podávající udeří do míče, nesmí být odmítnuta; avšak po skončení roze hry musí být kapitán ve hře upozorněn, že tento postup není dovolen a jeho opakování bude předmětem sankce za zdržování. **12.3, 12.4, D9**
- 19.3.2.6 Opakované pozdní výměny Libera vedou k okamžitému přerušení hry a udělení sankce za zdržování. Družstvo, které bude následně podávat, určí úroveň udělené sankce za zdržování. **16.2, D9**
- 19.3.2.7 Libero a vyměněný hráč smějí vstupovat a opouštět hřiště pouze skrze Zónu Výměny Libera. **1.4.4, D1b**
- 19.3.2.8 Výměny Libera musí být zaznamenány do Zápisu o výměnách Libera (pokud je používán) nebo do elektronického zápisu o utkání. **28.2.2.1, 28.2.2.2**
- 19.3.2.9 Nedovolené výměny Libera mohou zahrnovat (kromě jiného)
- mezi dvěma výměnami Libera není dokončená roze hra, **6.1.3**
 - Libero je vyměněno jiným hráčem, než druhým Liberem nebo jím řádně vyměněným hráčem. **15.9**

Nedovolená výměna Libera musí být posuzována stejně jako nedovolené střídání: **15.9**

například pokud je nedovolená výměna Libera zjištěna před zahájením následující roze hry, pak je rozhodčími opravena a družstvo je sankcionováno za zdržování; **D9**

pokud je nedovolená výměna Libera zjištěna až po úderu do míče na podání, jsou důsledky pro družstvo stejné jako u nedovoleného střídání. **15.9**

19.4 URČENÍ NOVÉHO LIBERA

- 19.4.1 Libero **se stane** neschopné pokračovat ve hře, jestliže je zraněno, zdravotně indisponováno, vyloučeno nebo diskvalifikováno. **21.3.2, 21.3.3, D9**

Libero může být **prohlášeno** za neschopné pokračovat ve hře z jakéhokoli důvodu trenérem nebo v případě jeho nepřítomnosti, kapitánem ve hře. **5.1.2.1, 5.1.2.3, 5.2.1**

19.4.2 Družstvo s jedním Liberem

- 19.4.2.1 Když má družstvo k dispozici pouze jedno Libero, v souladu s pravidlem 19.4.1, nebo má družstvo uvedeno v zápise o utkání pouze jedno, a toto Libero se stane nebo je prohlášeno za neschopné pokračovat ve hře, pak může trenér (v případě nepřítomnosti trenéra asistent trenéra nebo kapitán ve hře) nově určit jako Libero pro zbytek utkání kteréhokoliv jiného hráče (vyjma vyměněného hráče), který není v okamžiku nového určení na hřišti. **5.1.2.3, 19.4, 19.4.1**

- 19.4.2.2 Jestliže se aktivní Libero stane neschopné pokračovat ve hře, může být nahrazeno řádně jím vyměněným hráčem nebo okamžitě a přímo na hřišti nově určeným Liberem. Avšak Libero, které bylo předmětem nového určení, nesmí po zbytek utkání hrát.

Jestliže Libero, když je prohlášeno za neschopné pokračovat ve hře, není na hřišti, může být také předmětem nového určení. Libero, které je prohlášeno za neschopné pokračovat ve hře, nesmí po zbytek utkání hrát.

- 19.4.2.3 Trenér nebo kapitán ve hře, jestliže není trenér přítomen, informuje druhého rozhodčího o novém určení Libera. **5.1.2.1, 5.1.2.3, 5.2.1**

- 19.4.2.4 Pokud se nově určené Libero stane nebo je prohlášeno za neschopné pokračovat ve hře, jsou další nová určení povolena. **19.4.1**
- 19.4.2.5 Jestliže trenér žádá, aby nově určeným Liberem byl kapitán družstva, bude toto povoleno. **5.1.2, 19.4.1**
- 19.4.2.6 V případě nového určení Libera musí být číslo hráče, který je určen jako nové Libero, zaznamenáno do zápisu o utkání v části poznámky a do Zápisu o výměnách Libera (nebo elektronického zápisu o utkání, pokud je používán). **27.2.2.7, 28.2.2.1**
- 19.4.3 Družstvo se dvěma Libery
- 19.4.3.1 Pokud má družstvo v zápise o utkání uvedena dvě Libera, ale jedno se stane neschopné pokračovat ve hře, má družstvo právo hrát pouze s jedním Liberem. **4.1.1, 19.1.1**
- Určení nového Libera nebude povoleno až do okamžiku, kdy stávající Libero nebude schopné pokračovat v daném utkání. **19.4**
- 19.5 SHRUTÍ
- Pokud je Libero vyloučeno nebo diskvalifikováno, tak může být okamžitě vyměněno druhým Liberem. Pokud má družstvo pouze jedno libero, potom má právo provést nové určení Libera. **19.4, 21.3.2, 21.3.3**

CHOVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ

20 POŽADAVKY NA CHOVÁNÍ

20.1 SPORTOVNÍ CHOVÁNÍ

20.1.1 Účastníci musí znát „Pravidla volejbalu“ a řídit se jimi.

20.1.2 Účastníci musí přijímat rozhodnutí rozhodčích ve sportovním duchu, aniž by je zpochybňovali.

V případě pochybností je možné požadovat vysvětlení pouze prostřednictvím kapitána ve hře. **5.1.2.1**

20.1.3 Účastníci se musí vyvarovat jednání nebo postojů zaměřených na ovlivňování rozhodnutí rozhodčích nebo zakrývání chyb vlastního družstva.

20.2 FAIR PLAY

20.2.1 Účastníci se musí chovat zdvořile a s úctou v duchu FAIR PLAY nejen k rozhodčím, ale i k ostatním funkcionářům, soupeřům, spoluhráčům a divákům.

20.2.2 Komunikace mezi členy družstva v průběhu utkání je dovolena. **5.2.3.4**

21 NEVHODNÉ CHOVÁNÍ A SANKCE

21.1 MÍRNĚ NEVHODNÉ CHOVÁNÍ

Přestupky vyplývající z mírně nevhodného chování nejsou předmětem sankcí. Povinností prvního rozhodčího je předcházet tomu, aby družstva dosáhla úrovně chování vyvolávající sankce. **5.1.2, 21.3**

Napomenutí se provádí ve dvou stupních: **D9, D11 (6a)**

1. stupeň: užitím napomínání prostřednictvím kapitána ve hře;
2. stupeň: udělením ŽLUTÉ KARTY dotčenému členu družstva. Toto formální napomenutí není samo o sobě sankcí, ale symbolem, že člen družstva (a potažmo družstvo) dosáhl sankční úrovně pro toto utkání. Toto je zaznamenáno do zápisu o utkání, ale nemá to bezprostřední důsledky.

21.2 NEVHODNÉ CHOVÁNÍ VEDOUcí K SANKCÍM

Nevhodné chování člena družstva vůči funkcionářům, soupeřům, spoluhráčům nebo obecenstvu je rozděleno do tří kategorií podle závažnosti přestupku. **4.1.1**

21.2.1 Hrubé chování: jednání v rozporu s dobrými mravy nebo morálními principy.

21.2.2 Urážlivé chování: nadávky, urážlivá slova nebo gesta nebo jakékoliv jednání vyjadřující pohrdání.

21.2.3 Agrese: skutečného tělesného napadení, agresivní nebo výhružné jednání.

21.3 STUPNICE SANKCÍ **D9**

V souladu s posouzením prvního rozhodčího a v závislosti na stupni závažnosti přestupku jsou používány následující sankce zaznamenávané do zápisu o utkání: **Trest, Vyloučení** nebo **Diskvalifikace**. **21.2, 25.2.2.6**

21.3.1 Trest **D11 (6b)**

První hrubé chování kteréhokoliv člena družstva je sankcionováno bodem a podáním soupeře. **4.1.1, 21.2.1**

21.3.2 Vyloučení **D11 (7)**

21.3.2.1 Člen družstva, který byl sankcionován vyloučením, se nesmí účastnit hry do konce setu a musí odejít do šatny družstva do skončení probíhajícího setu bez dalších důsledků. **4.1.1, 5.2.1, 5.3.2, D1a, D1b**

Vyloučený trenér ztrácí své právo zasahovat do setu a musí odejít do šatny družstva do skončení probíhajícího setu bez dalších důsledků. **5.2.3.3**

21.3.2.2 První urážlivé chování kteréhokoliv člena družstva je sankcionováno vyloučením bez dalších důsledků. **4.1.1, 21.2.2**

21.3.2.3 Druhé hrubé chování téhož člena družstva ve stejném utkání je sankcionováno vyloučením bez dalších důsledků. **4.1.1, 21.2.1**

21.3.3 Diskvalifikace **D11 (8)**

21.3.3.1 Člen družstva sankcionovaný diskvalifikací musí být, pokud je na hřišti, okamžitě řádně/výjimečně vystřídán a musí na zbytek utkání odejít do šatny družstva bez dalších důsledků. **4.1.1, D1a**

21.3.3.2 První fyzická agrese, naznačená agrese nebo vyhrožování je sankcionována diskvalifikací bez dalších důsledků. **21.2.3**

21.3.3.3 Druhé urážlivé chování téhož člena družstva ve stejném utkání znamená jeho diskvalifikaci bez dalších důsledků. **4.1.1, 21.2.2**

21.3.3.4 Třetí hrubé chování téhož člena družstva ve stejném utkání je sankcionováno diskvalifikací bez dalších důsledků. **4.1.1, 21.2.1**

21.4 UPLATNĚNÍ SANKCÍ ZA NEVHODNÉ CHOVÁNÍ

21.4.1 Všechny sankce za nevhodné chování jsou sankcemi individuálními, zůstávají v platnosti po celé utkání a jsou zaznamenávány do zápisu o utkání. **21.3, 25.2.2.6**

21.4.2 Opakované nevhodné chování téhož člena družstva ve stejném utkání je sankcionováno progresivně (člen družstva obdrží vyšší sankci za každý následující přestupek). **4.1.1, 21.2, 21.3, D9**

21.4.3 Vyloučení nebo diskvalifikace, jako důsledek urážlivého chování nebo agrese, nevyžaduje žádnou předcházející sankci. **21.2, 21.3**

21.5 NEVHODNÉ CHOVÁNÍ VEDOUcí K SANKCÍM

Jakékoliv nevhodné chování, které se vyskytne před anebo mezi sety, je sankcionováno podle pravidla 21.3 a sankce je uplatněna v následujícím setu. **18.1, 21.2, 21.3**

21.6 PŘEHLED NEVHODNÉHO CHOVÁNÍ A KARET **D11 (6a, 6b, 7, 8)**

Napomenutí: bez sankce – fáze 1: slovní napomenutí **21.1**

fáze 2: znamení žlutá karta

Trest: sankce – znamení červená karta **21.3.1**

Vyloučení: sankce – znamení žlutá a červená karta společně **21.3.2**

Diskvalifikace: sankce – znamení žlutá a červená karta odděleně **21.3.3**

KAPITOLA 8

ROZHODČÍ

22 SBOR ROZHODČÍCH A PROCEDURY

22.1 SLOŽENÍ

Sbor rozhodčích pro utkání se skládá z následujících funkcionářů:

- první rozhodčí, **23**
- druhý rozhodčí, **24**
- video rozhodčí, **25**
- rezervní rozhodčí, **26**
- zapisovatel, **27, 28**
- čtyři (dva) čároví rozhodčí. **29**

Jejich rozmístění je znázorněno ve schématu 10.

Ve všech světových a oficiálních soutěžích FIVB je povinný video rozhodčí (pokud je využit VCS), rezervní rozhodčí a asistent zapisovatele. 25, 26, 28

22.2 PROCEDURY

22.2.1 Pouze první a druhý rozhodčí mohou v průběhu utkání dávat znamení zápiskáním:

22.2.1.1 první rozhodčí dává znamení pro podání, které zahajuje roze hry; **6.1.3, 12.3, D11 (1)**

22.2.1.2 první a druhý rozhodčí oznamují konec roze hry za předpokladu, že jsou si jisti, že se stala chyba a znají její podstatu. **5.1.2, 8.2**

22.2.2 Je-li míč mimo hru, mohou zápiskat proto, aby dali najevo, že povolují, nebo zamítají žádost družstva.

22.2.3 Okamžitě poté, co rozhodčí zápiskal, aby oznámil dokončení roze hry, musí pomocí oficiálních znamení pažemi označit: **22.2.1.2, 30.1**

- 22.2.3.1 je-li zapískána chyba prvním rozhodčím, signalizuje v pořadí:
- a) družstvo, které bude podávat, **12.2.2, D11 (2)**
 - b) podstatu chyby,
 - c) chybujícího hráče (je-li to nezbytné).
- 22.2.3.2 je-li zapískána chyba druhým rozhodčím, signalizuje v pořadí:
- a) podstatu chyby,
 - b) chybujícího hráče (je-li to nezbytné),
 - c) družstvo, které bude podávat, po oficiálním znamení paží prvního rozhodčího. **12.2.2**
- V tomto případě neukazuje první rozhodčí podstatu chyby ani chybujícího hráče, ale pouze družstvo, které bude podávat. **D11 (2)**
- 22.2.3.3 V případě chyby útočného úderu hráče zadní řady nebo Libera oba rozhodčí signalizují podle pravidel 22.2.3.1 a 22.2.3.2. **12.2.2, 13.3.3, 13.3.5, 19.3.1.2, 23.3.2.3d,e, D11 (21)**
- 22.2.3.4 V případě oboustranné chyby signalizují oba rozhodčí v pořadí:
- a) podstatu chyby, **17.3, D11 (23)**
 - b) chybujícího hráče (je-li to nezbytné),
- Družstvo, které bude podávat určí první rozhodčí. **12.2.2, D11 (2)**

23 PRVNÍ ROZHODČÍ

23.1 UMÍSTĚNÍ

První rozhodčí plní své úkoly vstojí na stolici rozhodčího, umístěné na jednom konci sítě na opačné straně zapisovatele. Jeho oči musí být přibližně 50 cm nad sítí. **D1a, D1b, D10**

23.2 PRAVOMOC

- 23.2.1 První rozhodčí řídí utkání od začátku až do konce. Má pravomoc nad všemi členy sboru rozhodčích a členy družstev. **4.1.1, 6.3**

V průběhu utkání jsou rozhodnutí prvního rozhodčího konečná. Je oprávněn změnit rozhodnutí ostatních členů sboru rozhodčích, jestliže je přesvědčený, že se mýlí.

První rozhodčí může dokonce vyměnit člena sboru rozhodčích, který nevykonává svou funkci správně.

- 23.2.2 První rozhodčí také řídí činnost podavačů míčů a rychloutěračů. **3.3**

- 23.2.3 První rozhodčí má právo rozhodnout o jakékoliv záležitosti, týkající se utkání, včetně těch, které nejsou uvedeny v pravidlech.

- 23.2.4 První rozhodčí nesmí připustit žádnou diskusi o svých rozhodnutích. **21.2**

Na žádost kapitána ve hře však první rozhodčí vysvětlí použití nebo výklad pravidel, na jejichž základě rozhodl. **5.1.2.1**

Jestliže kapitán ve hře nesouhlasí s vysvětlením prvního rozhodčího a rozhodne se podat na konci utkání k dané záležitosti oficiální protest, musí si okamžitě vyhradit

právo zaznamenat svůj protest na konci utkání. První rozhodčí musí s tímto právem kapitána ve hře souhlasit. **5.1.2.1, 5.1.3.2, 25.2.3.2**

23.2.5 První rozhodčí je zodpovědný před i v průběhu utkání za rozhodnutí, zda vybavení hrací plochy a podmínky splňují požadavky hry. **Kapitola 1, 23.3.1.1**

23.3 ODPOVĚDNOSTI

23.3.1 Před utkáním první rozhodčí:

23.3.1.1 kontroluje podmínky hrací plochy, míče a další vybavení; **Kapitola 1, 23.2.5**

23.3.1.2 provádí losování s kapitány družstev; **7.1**

23.3.1.3 dohlíží na rozsvičování družstev. **7.2**

23.3.2 Během utkání je první rozhodčí oprávněn:

23.3.2.1 udělovat družstvům napomenutí; **21.1**

23.3.2.2 udělovat sankce za nevhodné chování a zdržování; **16.2, 21.2, D9, D11 (6a, 6b, 7, 8, 25)**

23.3.2.3 rozhodnout o:

- a) chybách podávajícího a postavení podávajícího družstva, včetně clonění, **7.5, 12.4, 12.5, 12.7.1, D4, D6, D11 (12, 13, 22)**
- b) chybách při hraní míčem; **9.3, D11 (16, 17, 18)**
- c) chybách nad sítí a chybném doteku hráče se sítí, především (ale ne výhradně) na straně útoku; **11.3.1, 11.4.1, 11.4.4, D 11 (20)**
- d) chybách útočného úderu Libera a hráčů zadní řady; **13.3.3, 13.3.5, 24.3.2.4, D8, D11 (21)**
- e) dokončeném útočném úderu hráčem nad úroveň sítě, jestliže k němu směřuje míč zahraný Liberem vrchním odbitím prsty ve vlastní přední zóně; **1.4.1, 13.3.6, 24.3.2.4, D11 (21)**
- f) úplném přeletu míče spodním prostorem pod sítí; **8.4.5, 24.3.2.7, D5a, D11 (22)**
- g) dokončeném bloku hráče zadní řadě nebo pokusu Libera o blok; **14.6.2, 14.6.6, D11 (12)**
- h) přelet míče přes síť zcela nebo částečně mimo prostor přeletu do soupeřova hřiště nebo dotek míče s anténkou na jeho/její straně hřiště; **D11 (15)**
- i) přelet míše z podání, po druhém a po třetím odbití nad nebo z vnější strany anténky na jeho/její straně hřiště. **D11 (15)**

23.3.3 Na konci utkání zkontroluje a podepisuje zápis o utkání. **24.3.3, 25.2.3.3**

24 DRUHÝ ROZHODČÍ

24.1 UMÍSTĚNÍ

Druhý rozhodčí vykonává svou funkci ve stoje blízko sloupku, mimo a na opačné straně hřiště, než je první rozhodčí, čelem k němu. **D1a, D1b, D10**

24.2 PRAVOMOC

24.2.1 Druhý rozhodčí je pomocníkem prvního rozhodčího, ale má také svůj vlastní rozsah pravomocí. **24.3**

Přestane-li být první rozhodčí schopen pokračovat ve své činnosti, druhý rozhodčí ho může nahradit.

24.2.2 Druhý rozhodčí může, bez zapískání, také signalizovat chyby mimo svůj rozsah pravomocí, ale nesmí na prvního rozhodčího naléhat. **24.3**

24.2.3 Druhý rozhodčí řídí práci zapisovatele(ů). **25.2, 28,2**

24.2.4 Druhý rozhodčí dohlíží na členy družstva na lavičce a oznamuje jejich nevhodné chování prvnímu rozhodčímu. **4.2.1**

24.2.5 Druhý rozhodčí dohlíží na hráče v prostorech pro rozcvičení. **4.2.3**

24.2.6 Druhý rozhodčí povoluje přerušování, kontroluje jejich trvání a zamítá neoprávněné žádosti. **15, 15.11, 25.2.2.3**

24.2.7 Druhý rozhodčí kontroluje počet oddechových časů a střídání využitých každým družstvem a oznamuje druhý oddechový čas i páté a šesté střídání prvnímu rozhodčímu a příslušnému trenérovi. **15.1, 25.2.2.3**

24.2.8 V případě zranění/onemocnění hráče povoluje druhý rozhodčí výjimečné střídání nebo uděluje tříminutový čas na zotavení. **15.7, 17.1.2**

24.2.9 Druhý rozhodčí kontroluje stav povrchu hřiště, zvláště v přední zóně. V průběhu utkání také kontroluje, zda míče stále vyhovují předpisům. **1.2.1, 3**

24.2.10 **Ve světových a oficiálních soutěžích FIVB provádí povinnosti uvedené v bodech 24.2.5 rezervní rozhodčí. 26.2.6**

24.3 ODPOVĚDNOSTI

24.3.1 Na začátku každého setu, při výměně polí v rozhodujícím setu a vždy, když je to nutné, druhý rozhodčí kontroluje, zda skutečná postavení hráčů na hřišti odpovídají postavením uvedeným na záznamech postavení základní sestavy. **5.2.3.1, 7.3.2, 7.3.5, 18.2.2**

24.3.2 Během utkání druhý rozhodčí rozhoduje, píská a signalizuje:

24.3.2.1 proniknutí do soupeřova pole a prostoru pod sítí; **1.3.3, 11.2, D5a, D11 (22)**

24.3.2.2 chyby v postavení přijímajícího družstva; **7.5, D4, D11 (13)**

24.3.2.3 chybný dotek hráče se sítí, především na straně bloku (ale ne výhradně) a s anténkou na své straně hřiště; **11.3.1**

24.3.2.4 dokončený blok hráčem zadní řady nebo pokus Libera o blok nebo chybu útočného úderu hráče zadní řady nebo Libera Libero; **13.3.3, 14.6.2, 14.6.6, 23.3.2.3d, e, g, D8, D11 (12, 21)**

24.3.2.5 dotek míče s cizím předmětem; **8.4.2, 8.4.3, D11 (15)**

- 24.3.2.6 dotek míče s povrchem, když první rozhodčí není v pozici, aby dotek mohl vidět; **8.3**
- 24.3.2.7 přelet míče přes rovinu sítě zcela nebo částečně mimo prostor přeletu do soupeřova hřiště nebo dotek míče s anténkou na jeho/její straně hřiště. **8.4.3, 8.4.4, D5a, D11 (15)**
- 24.3.2.8 přelet míče z podání, po druhém a po třetím odbití nad nebo z vnější strany anténky na jeho/její straně hřiště. **D11 (15)**
- 24.3.3 Na konci utkání podepíše zápis o utkání. **23.3.3, 25.2.3.3**

25 VIDEO ROZHODČÍ

Pro FIVB, světové a oficiální soutěže je video rozhodčí povinný, pokud se použije systém Video Challenge.

25.1 UMÍSTĚNÍ

Video rozhodčí vykonává svoji funkci ve video místnosti umístěné dle pokynů FIVB Technického delegáta.

25.2 ODPOVĚDNOSTI

- 25.2.1 Dohlíží nad průběhem challenge a zajišťuje, že probíhá dle předpisu FIVB pro Challenge.
- 25.2.2 rozhodčí vykonává svoji funkci v předepsaném úboru rozhodčího.
- 25.2.3 Po dokončení Challenge, informuje prvního rozhodčího o podstatě chyby.
- 25.2.4 Na konci utkání podepíše zápis o utkání.

26 REZERVNÍ ROZHODČÍ

Pro FIVB, světové a oficiální soutěže je rezervní rozhodčí povinný.

26.1 UMÍSTĚNÍ

Rezervní rozhodčí vykonává svoji funkci na místě určeném dle rozložení hřiště FIVB.

26.2 ODPOVĚDNOSTI

Rezervní rozhodčí má povinnost:

- 26.2.1 vykonává svoji funkci v oficiálním úboru rozhodčího;
- 26.2.2 nahradí druhého rozhodčího v případě jeho nepřítomnosti, nebo pokud druhý rozhodčí není dále schopen vykonávat svoji funkci nebo druhý rozhodčí nahradil prvního rozhodčího;
- 26.2.3 kontroluje tabulky na střídání (pokud se používají) před utkáním a mezi sety;
- 26.2.4 kontroluje funkci tabletů na lavičkách před a mezi sety nebo kdykoliv je problém;
- 26.2.5 pomáhá druhému rozhodčímu udržet volnou zónu čistou; **1.1**
- 26.2.6 pomáhá druhému rozhodčímu instruovat vyloučeného/ diskvalifikovaného člena družstva, aby odešel do šatny družstva; **21.3.2.1, 21.3.3.1**

- 26.2.7 kontroluje střídající hráče v zóně pro rozcvičení a na lavičkách; **1.4.5, 24.2.5, 24.2.10**
- 26.2.8 přinést druhému rozhodčímu 4 hrací míče, ihned po představení základních sestav obou družstev a podat druhému rozhodčímu míč ke hře poté, co dokončil kontrolu postavení družstev; **24.3.1**
- 26.2.9 pomáhá druhému rozhodčímu s vedením práce utěračů. **23.2.2**

27 ZAPISOVATEL

27.1 UMÍSTĚNÍ

Zapisovatel plní svoji funkci vsedě u stolku zapisovatele na opačné straně hřiště než první rozhodčí a čelem k němu. **D1a, D1b, D10**

27.2 ODPOVĚDNOSTI

Zapisovatel vyplňuje zápis v souladu s pravidly a spolupracuje s druhým rozhodčím.

Používá bzučák nebo jiné zvukové zařízení, aby oznamoval porušení pravidel nebo dával rozhodčím znamení v souladu se svojí odpovědností.

27.2.1 Před utkáním a setem zapisovatel:

- 27.2.1.1 zaznamenává data o utkání a družstvech, včetně příjmení a čísel Liber v souladu s platnými předpisy; zajišťuje podpisy kapitánů a trenérů; **4.1, 5.1.1, 5.2.2, 7.3.2, 19.1.2., 19.4.2.6**
- 27.2.1.2 zapisuje základní sestavu družstev ze záznamu postavení základní sestavy (nebo zkontroluje elektronicky doručené údaje). **5.2.3.1, 7.3.2**

Nedostane-li včas záznamy postavení základní sestavy družstev, uvědomí o tom okamžitě druhého rozhodčího. **5.2.3.1**

27.2.2 Během utkání zapisovatel:

- 27.2.2.1 zaznamenává dosažené body; **6.1**
- 27.2.2.2 u každého družstva kontroluje pořadí postupu na podání a okamžitě po úderu do míče při podání oznamuje rozhodčím jakoukoliv chybu v pořadí postupu; **12.2**
- 27.2.2.3 odpovídá za potvrzení a oznámení střídání hráče zvukovým znamením, zaznamenává oddechové časy, střídání hráčů, kontroluje jejich počet a informuje druhého rozhodčího; **15.1, 15.4.1, 15.10.3.3, 24.2.6, 24.2.7**
- 27.2.2.4 oznamuje rozhodčím žádost o řádné přerušení hry, která je v rozporu s pravidly; **15.11**
- 27.2.2.5 oznamuje rozhodčím konce setů a dosažení osmého bodu v rozhodujícím setu; **6.2, 15.4.1, 18.2.2**
- 27.2.2.6 zaznamenává napomenutí za mírně nevhodné chování, sankce a neoprávněné žádosti; **15.11.3, 16.2, 21.3**
- 27.2.2.7 podle instrukcí druhého rozhodčího zaznamenává všechny další události, tj. výjimečné střídání, čas na zotavení, prodloužená přerušení, vnější zásah, nové určení Libera apod.; **15.7, 17.1.2, 17.2, 17.3, 19.4**
- 27.2.2.8 kontroluje přestávky mezi sety. **18.1**

27.2.3 Na konci utkání zapisovatel:

- 27.2.3.1 zaznamená konečný výsledek; **6.3**

- 27.2.3.2 v případě protestu, po předchozím souhlasu prvního rozhodčího, zapíše nebo dovolí kapitánovi družstva/ve hře zapsat do zápisu o utkání jeho vyjádření k předmětu protestu; **5.1.2.1, 5.1.3.2, 23.2.4**
- 27.2.3.3 poté, co sám podepsal zápis o utkání, zajistí podpisy kapitánů obou družstev a potom i rozhodčích. **5.1.3.1, 23.3.3, 24.3.3**

28 ASISTENT ZAPISOVATELE

28.1 UMÍSTĚNÍ **22.1, D1a, D1b, D10**

Asistent zapisovatele plní svoji funkci vsedě u stolku zapisovatele vedle zapisovatele.

Pro FIVB, světové a oficiální soutěže je asistent zapisovatele povinný.

28.2 ODPOVĚDNOSTI **19.3**

Zaznamenává výměny Libera.

Asistuje zapisovateli při administrativních úkonech.

Přestane-li být zapisovatel schopen pokračovat ve své činnosti, asistent zapisovatele jej nahradí.

28.2.1 Před utkáním a setem asistent zapisovatele:

28.2.1.1 připraví zápis o výměnách Libera;

28.2.1.2 připraví náhradní zápis o utkání.

28.2.2 Během utkání asistent zapisovatele:

28.2.2.1 podrobně zaznamenává výměny Libera/nové určení Libera; **19.3.1.1, 19.4**

28.2.2.2 zvukovým znamením oznamuje rozhodčím jakoukoliv chybu při výměnách Libera; **19.3.2**

28.2.2.3 obsluhuje ruční ukazatel stavu bodů na stolku zapisovatele;

28.2.2.4 kontroluje, zda je stav bodů na všech ukazatelích stejný; **27.2.2.1**

28.2.2.5 je-li to zapotřebí, aktualizuje připravený náhradní zápis o utkání a předá jej zapisovateli. **27.2.1.1**

28.2.3 Na konci utkání asistent zapisovatele:

28.2.3.1 podepíše zápis o výměnách Libera a předloží jej ke kontrole;

28.2.3.2 podepíše zápis o utkání.

Pro FIVB, světové a oficiální soutěže, kde se používá elektronický zápis o utkání, asistent zapisovatele spolu se zapisovatelem oznamuje střídání, oznamuje druhému rozhodčímu, které družstvo žádá přerušení hry a identifikuje výměny Libera.

29 ČÁROVÍ ROZHODČÍ

29.1 UMÍSTĚNÍ

Jsou-li ve funkci pouze dva čároví rozhodčí, stojí v rozích hřiště nejbližší pravé ruky každého rozhodčího, ve vzdálenosti 1 až 2 metry úhlopříčně od rohu. **D1a, D1b, D10**

Každý z nich kontroluje jak koncovou, tak postranní čáru na své straně.

V FIVB, světových a oficiálních soutěžích, pokud se použijí čtyři čároví rozhodčí, tak stojí ve volné zóně ve vzdálenosti 1 až 3 metry od každého rohu hřiště v pomyslném prodloužení čáry, kterou kontrolují. D10

29.2 ODPOVĚDNOSTI

29.2.1 Čároví rozhodčí plní své funkce použitím praporků (40 x 40 cm) a signalizují: **D12**

29.2.1.1 míč „v hřišti“ a „mimo“, kdykoliv dopadne v blízkosti jejich čáry; **8.3, 8.4, D12 (1, 2)**

29.2.1.2 doteky přijímajícího družstva s míčem letícím „mimo“; **8.4, D12 (3)**

29.2.1.3 dotek anténky míčem, podání, druhé a třetí odbití družstvem letící přes síť mimo prostor přeletu apod.; **8.4.3, 8.4.4, 10.1.1, D5a, D12 (4)**

29.2.1.4 kteréhokoliv hráče (vyjma podávajícího) stojícího mimo své pole v okamžiku úderu do míče při podání; **7.4, 12.4.3, D12 (4)**

29.2.1.5 chybu nohou podávajícího hráče; **12.4.3**

29.2.1.6 jakýkoliv dotek s vrchními 80 cm anténky kterýmkoliv hráčem na jeho straně hřiště v průběhu akce hraní míčem nebo dotek, který překáží ve hře; **11.3.1, 11.4.4, D3D12 (4)**

29.2.1.7 míč, který přeletí síť do soupeřova pole mimo prostor přeletu nebo se dotkne anténky na jeho straně hřiště. **10.1.1, D5a, D12 (4)**

29.2.2 Na žádost prvního rozhodčího musí čárový rozhodčí své znamení zopakovat.

30 OFICIÁLNÍ ZNAMENÍ

30.1 ZNAMENÍ ROZHODČÍCH RUKAMA **D11**

Rozhodčí musí označit oficiálním znamením rukama důvod svého zapískání (podstatu odpískané chyby nebo účel povoleného přerušení). Znamení musí být po krátkou dobu drženo a je-li prováděno pouze jednou rukou, potom se znamení provádí rukou na straně družstva, které se dopustilo chyby nebo předneslo žádost.

30.2 ZNAMENÍ ČÁROVÝCH ROZHODČÍCH PRAPORKEM **D12**

Čároví rozhodčí musejí označit podstatu oznámené chyby oficiálním znamením praporkem a toto znamení po krátkou dobu podržet.